

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

**INDEKS TRANSPARENTNOSTI
LOKALNE
SAMOUPRAVE 2021**
(Local Transparency Index – LTI)
Konačni izveštaj

Transparentnost Srbija

Beograd, maj 2020

Indeks transparentnosti lokalne samouprave 2021 (Local Transparency Index – LTI) Konačni izveštaj

Transparentnost Srbija

Maj 2021

Sadržaj

Sažetak	4
Metodologija	6
Opšta zapažanja.....	10
Opšta ocena transparentnosti lokalne samouprave i perspektive za poboljšanje.....	10
Neki sistemski problemi i zapažanja	10
Rezultati JLS u pojedinim oblastima istraživanja	14
Pregled	14
Oblasti istraživanja.....	17
Pregled	17
Javne nabavke	19
Slobodan pristup informacijama	19
Budžet.....	19
Informator o radu.....	19
Javna preduzeća i javne ustanove	20
JLS i građani.....	20
Javne rasprave i javni konkursi.....	20
Skupština i veće	21
Ostali indikatori	21
Učinak 13 JLS koje imaju podršku USAID GAI projekta	22
Učinak gradskih opština	24
Pregled	24
Poređenje uporedivog	25
Kategorije.....	25
Godina na godinu	26
Uticaj pandemije na transparentnost JLS.....	28
Izabrani pojedinačni primeri	31
Skupština i veće	31
Budžet.....	32
Lokalna samouprava i građani	33
Pristup informacijama od javnog značaja i informator o radu.....	34
Javne nabavke	34
Javna preduzeća i javne ustanove	35
Javne rasprave i javni konkursi.....	36

Ostala pitanja	36
Poređenje sa prethodnim LTI istraživanjima	38
Preporuke	39
Aneksi	41
Aneks 1. Prosečan rezultat po indikatoru	41
Aneks 2. Rezultati po opštinama/gradovima - poređenje sa LTI 2020	46
Opštine koje su izgubile više od 10 poena od 2020	50
Aneks 3: Najbolji akteri po kategorijama	51
Skupština i veće	51
Budžet	52
JLS i građani	53
Slobodan pristup informacijama	53
Informator o radu	54
Javna preduzeća i javne ustanove	55
Javne rasprave i javni konkursi	55
Aneks 4. Poređenje LTI indikatora 2021 na 2020	56
Aneks 5. Lista indikatora LTI 2015, 2017, 2019, 2020 & 2021	63

Sažetak

Indeks transparentnosti lokalne samouprave LTI 2021 predstavlja istraživanje¹, ocenjivanje i rangiranje 145 jedinica lokalne samouprave i 25 gradskih opština u Srbiji, koje sprovodi Transparentnost Srbija. Ovo je peta godina (treća u nizu) u kojoj TS sprovodi ovo istraživanje.

Opštine i gradovi su rangirani na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 95 indikatorskih pitanja. Konačne ocene, odnosno indeksi se kreću u rasponu od 0 do 100, a u praksi su ove godine opštine i gradovi imale ocene između 21 i 90.

Prosečna ocena 145 JLS u 2021. godini je 48, što je i dalje slab rezultat, ali za dva poena bolji nego što je bio u LTI 2020 (46) i mnogo bolji nego prosečnih 40 u 2020. godini. Mnogo značajnija je činjenica da je skoro dve trećine (59%) svih opština poboljšalo svoj rezultat². Sa druge strane, 37% je ostvarilo lošiji učinak u odnosu na prethodnu godinu.³

Najveći napredak zabeležen je u oblastima “informatori o radu” i “javna preduzeća i javne ustanove”. Pad u nekim kategorijama (javne rasprave, budžet) može se pripisati situaciji sa pandemijom zbog koje su izostali pojedini mehanizmi javnog učešća (javne rasprave i sl).

“Skupština i veće” ponovo su najmanje transparentna kategorija, ali je vredno pomena da je 13 opština koje su imale podršku USAID Projekta za odgovornu vlast - GAI u aktivnostima za povećanje transparentnosti ostvarile znatno bolji rezultat u ovoj kategoriji u odnosu na ostale opštine. Ovih 13 opština je takođe imalo znatno bolji prosečan rezultat (57) nego ostale JLS (45). Očigledno je da LTI istraživanje i redovno objavljivanje rezultata, uz dalji rad sa lokalnim samoupravama na sprovođenju reformi, pomažu u ostvarivanju uticaja na povećanje transparentnosti.

Ukupno je 19 lokalnih samouprava zabeležilo porast od 10 ili više bodova u odnosu na prethodno rangiranje. Dvadeset od 145 opština ima LTI veći od 60⁴, devet ih je dobilo ocene iznad 70, tri iznad 80 a po prvi put jedna opština dostigla je 90. Sa stanovišta održivog rasta transparentnosti (i ocena), takođe je važno naglasiti da su 54 opštine imale konstantan rast LTI u poslednja tri istraživačka ciklusa (LTI 2019, 2020 i 2021).

To su ohrabrujući rezultati, ali još uvek je rano zaključiti da je postignut održivi nivo transparentnosti. Naime, neke od dobro rangiranih opština iz prethodnih LTI ciklusa podbacile su u ovom istraživanju. Izbori i promene u opštinama koje su usledile, u kombinaciji sa oslanjanjem na „političku volju“ i u odsustvu pisanih procedura za održavanje transparentnosti, mogle su dovesti do negativnih promena u rezultatima nekih opština.

Glavni zaključaj istraživanja je ostao nepromenjen u odnosu na LTI 2020 - i dalje su potrebni značajni i kontinuirani naponi da se poboljšala i održila transparentnost čak i među najboljim JLS. Situacija izazvana pandemijom može biti izgovor do određenog nivoa, ali činjenica je da je neophodno usvojiti jasne procedure za postizanje i održavanje transparentnosti i precizno propisati odgovornost.

¹ Projekat „Indeks transparentnosti lokalne samouprave“ sprovedla je Transparentnost Srbija zahvaljujući podršci USAID-a.

² 101 od 170, ili 85 od 145 kada se ne računaju gradske opštine.

³ 63 od 170 ili 55 od 145.

⁴ U LTI 2020 ih je bilo 13

To se može učiniti aktima usvojenim na lokalnom nivou ili zakonskim obavezama, koje propisuje republička vlada. Naime, kao i ranije - **bolji rezultati zabeleženi su u oblastima u kojima je transparentnost propisana zakonima**. Dalje, izazovi pandemije bi trebalo da se iskoriste kao podsticaj za kreiranje novih on-line alata za komunikaciju lokalne uprave sa građanima i preduzećima.

Pojedinačno gledano, iste opštine i gradovi su na samom vrhu tabele, uz izmenjen redosled:

1. Bečej ima najbolji rezultat (90 u LTI 2021, 83 u 2020),
2. Sombor (88 u 2021, 80 u 2020), skok sa trećeg na drugo mesto,
3. Kanjiža (83 u 2021, 77 u 2020), skok sa četvrtog na treće,
4. Novi Pazar (78 u LTI 2021, 82 u LTI 2020), pad za dve pozicije, i
5. Leskovac, Vranje i Sokobanja, svi po 75 poena.

Najbolji dokaz poboljšanog nivoa transparentnosti je činjenica da bi ubedljivo najbolji rezultat u LTI 2015 (74) bio dovoljan tek za osmo mesto na listi u LTI 2021.

Opština Bela Crkva, najlošije rangirana prošle godine, napravila je jedan od najvećih pomaka. Iako je napredovala za 15 poena, odnosno 83%, konačni rezultat ove opštine od 33 poena još nije rezultat za ponos. Bujanovac i Preševo (po 21 bod) su na dnu lestvice, a Svilajnac i Jagodina⁵ (po 23 poena) ostaju među najmanje transparentnim JLS treću godinu zaredom.

Ukupno gledano, rezultati LTI 2021 pokazuju uticaj pandemije na transparentnost. S druge strane, primeri dobre prakse i posvećenosti nekih opština pokazuju da se napredak može postići bez obzira na izazove. Sledeći korak bi trebalo da bude usvajanje mehanizama koji bi garantovali da poboljšanje ne zavisi od političke volje ili entuzijazma pojedinaca u lokalnoj administraciji. LTI se, kao dugoročni mehanizam praćenja, još jednom pokazao kao dobra smernica lokalnim samoupravama koje su spremne da povećaju transparentnost svog rada a građanima da bolje razumeju u kojim oblastima i na koji način se može poboljšati učinak njihovih opština.

---

⁵ U odgovoru na verifikacioni dopis, naveli su da je njihov novi sajt trenutno u izradi i da će sadržati većinu dokumenata, u skladu sa Uredbom o bližim uslovima za izradu i održavanje veb prezentacije organa.

Metodologija

Indeks transparentnosti lokalne samouprave (LTI) je instrument za merenje i ocenjivanje nivoa transparentnosti opština i gradova, i njihovo rangiranje, koji je osmislila Transparentnost Srbija (TS).⁶ Prvi put TS je uradila istraživanje 2015. godine, kojim je bilo obuhvaćeno 168 gradova, opština i gradskih opština. Istraživanje je ponovljeno na manjem uzorku od 15 opština i gradova 2017, dve godine kasnije. U 2019, TS je ponovo sprovela istraživanje na nacionalnom nivou, prvo od četiri u nizu koje je predviđeno da podrži USAID. Istraživanja su urađena i 2020 i 2021. godine,

Od 2015, TS je uverena da redovno sprovođenje ovakvog istraživanja omogućava poređenje aktuelnih rezultata gradova i opština, praćenje njihovog napredovanja ili nazadovanja tokom dužeg vremenskog perioda, kao i utvrđivanje “uskih grla” transparentnosti. Takođe, rezultati ovakvog istraživanja bi mogli inicirati izmene u propisima i praksi u onim oblastima koje su problematične u velikom broju jedinica lokalne samouprave (JLS). Pored toga, kontinuirano praćenje transparentnosti podstiče kompetitivnost među JLS, što se potvrdilo u prethodnim ciklusima. Transparentnost Srbija je stoga uverena da će održivo finansiranje za LTI istraživanje na nivou cele zemlje u periodu 2019-2022 pomoći ne samo ocenjivanju nivoa transparentnosti opština i gradova u Srbiji već i njegovom poboljšanju.

Prema metodologiji TS, indeks transparentnosti se izračunava kao zbir poena dobijenih na osnovu odgovora na indikatorska pitanja, i kreće se u rasponu od 0 do 100. Ove godine, isto kao i u 2020 i 2019, korišćeno je 95 indikatora (indikatorskih pitanja). Negativan odgovor donosi 0 bodova, a pozitivan 1 ili 2. Konkretnije, pitanja koja se odnose na pet najvažnijih indikatora transparentnosti („osnovni indikatori“) donose 2 poena za pozitivan odgovor i 0 za negativan, dok preostalih 90 pitanja donose 1 ili 0 poena.

Odgovori na indikatorska pitanja su prikupljeni pregledanjem zvaničnih internet prezentacija gradova, opština i gradskih opština. Korišćen je i metod direktnog uvida posetom svim uslužnim centrima i prostorijama lokalne uprave. Treća grupa podataka prikupljena je po metodi zahtev – odgovor, na osnovu pažljivo osmišljenih zahteva za pristup informacijama od javnog značaja upućenih gradovima i opštinama. Četvrtu grupu izvora predstavljaju podaci pribavljeni od drugih relevantnih organa (Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Agencija za sprečavanje korupcije). Rangiranjem je obuhvaćeno ukupno 145 gradova i opština i 25 gradskih opština. Za potrebe ovog istraživanja, za gradove, opštine i gradske opštine se koristi zbirni naziv – jedinice lokalne samouprave (JLS), iako formalnopravno gradske opštine to nisu.

Svih 145 gradova i opština⁷ rangirano je zajedno, dok je 25 gradskih opština ocenjeno ali ne i rangirano, s obzirom da nemaju iste nadležnosti kao opštine. Njihov obim poslova, naime, zavisi isključivo od statuta grada u čijem su sastavu, a ta se praksa razlikuje od grada do grada. Uz to, neki od indikatora se ne mogu primeniti na gradske opštine. Uz to, neki od indikatora se ne mogu primeniti na gradske opštine. Na primer, neke od gradskih opština nemaju mesne zajednice, nemaju javna preduzeća ili javne ustanove pod svojom kontrolom, i ne dodeljuju imovinu u zakup. Zbog toga bi izračunavanje

⁶ Prilikom osmišljavanja LTI indeksa, korišćena su prethodna, slična iskustva članica mreže Transparency International, posebno slovačke podružnice, kao i hrvatske organizacije GONG, čiju je metodologiju koristio i TI BiH.

⁷ Kako je propisano Zakonom o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije (Sl. Glasnik Republike Srbije, br. 129/2007, 18/2016 i 47/2018), osim onih sa Kosova („teritorija autonomne pokrajine Kosovo i Metohija“).

relativnog indeksa (u odnosu na stvarne nadležnosti i aktivnosti) značajno komplikovalo utvrđivanje LTI i nikada ne bi moglo da bude u potpunosti tačno sa metodološke tačke gledišta.

Stoga smo odlučili da gradskim opštinama dodelimo 0 bodova na svako pitanje za koga određene informacije nedostaju, čak iako u nekim slučajevima te opštine nisu imale dužnost ili mogućnost da informacije dostave ili objave. Zbog toga ne bi bilo poželjno porediti njihove pozicije i indekse sa indeksima ostalih JLS. Šire gledano, poređenja su moguća među opštinama unutar istog grada. Međutim, i u ovom slučaju bi trebalo biti oprezan. Čak i kada rade u sličnom pravnom okviru, opštine mogu raditi u veoma različitim okruženjima, pa neki indikatori mogu biti irelevantni (npr. da li opština uopšte ima svoje institucije i preduzeća ili ne). Tako je za ocenjivanje transparentnosti gradskih opština najbolje posmatrati trend svake pojedinačne opštine kroz više ciklusa ocenjivanja.

Kada se porede rezultati LTI 2021 sa [LTI 2015](#) ili [LTI 2019](#) i [LTI 2020](#), potrebno je imati u vidu da je TS u međuvremenu promenila neka indikatorska pitanja.⁸ Indikatori u LTI 2020 su istovetni onim iz 2019.godine. Međutim, neki indikatori su promenjeni u istraživanju 2021 u odnosu na prethodno.

TS ih promenila kako bi se stekla jasnija slika o transparentnosti u nekim pojedinačnim oblastima (na primer, razdvajanjem pojedinačnih indikatora koji su zahtevali pozitivnu ocenu da bi ispunili dve obaveze u dva odvojena pokazatelja), kako bi se postigla bolja ravnoteža za ukupnu ocenu u odnosu na pojedine oblasti (kategorije) i kako bi se veći akcenat stavio na oblasti koja predstavljaju veći rizik od korupcije (povećanje udela javnih tendera i javna preduzeća). Istovremeno, brisani su neki indikatori koji su se pokazali kao prepreke u praksi (procena je često zavisila od neproverljivog odgovora lokalnih samouprava, zatim je bilo situacija kada je bilo teško odlučiti da li je trenutno stanje 0 ili 1, a bilo je i nekih indikatora koji nisu bili izuzetno važni za transparentnost ili sprečavanje korupcije). Ove promene su uticale direktno ili indirektno na 23 indikatora. Neki od njih su spojeni - dva u jedan, pa je za dobijanje pozitivne ocene potrebno ispuniti bar jedan od ranije odvojenih kriterijuma, neki su izbrisani (iz prethodno navedenih razloga), a neki razdvojeni u dva indikatora. Uvedeno je i nekoliko potpuno novih indikatora.

Transparentnost Srbija je izvršila testiranje na osnovu ovih promena. Ukupno šest JLS je ocenjeno prema staroj, a zatim i prema novoj metodologiji. Dobijeni rezultati na ovaj način su pokazali da se prosečna ocena povećava za 3,8 (raspon od 2 do 5). To je očekivani uticaj nove metodologije na rast prosečnog LTI (sa odstupanjem od +/- 2).

U radu na prikupljanju podataka, istraživači Transparentnosti Srbija detaljno su pregledali internet sajtove svih 170 JLS. Potom je koordinator istraživanja, pre unošenja prikupljenih podataka u tabelu, ponovo pregledao sve označene izvore informacija.

Kako bi se prevazišli eventualni propusti i sprečilo da usled toga pojedine JLS budu lošije ocenjene, svim JLS smo poslali zahteve za pristup informacijama sa listom nedostajućih podataka. Svaki zahtev sadržao je pitanja na šest indikatorskih pitanja. Na ove zahteve nije odgovorilo 46 JLS ili 27% (šest gradova, 27 opština i 13 gradskih opština). To je znatno lošije nego 2020, kada 24 JLS (14%) nije dostavilo odgovore.

---

⁸ Razlozi za promenu bili su rezultati i iskustva iz prethodnih istraživanja, promene propisa i uvođenje novih zakonskih obaveza u vezi sa sprečavanjem korupcije i povećanjem transparentnosti. Naime, na osnovu rezultata LTI 2015, istraživački tim otkrio je da podaci za neke pokazatelje nisu dovoljno jasni ili da se rezultati mogu tumačiti na različite načine, a neki su prilagođeni već u pilot istraživanjima na manjem uzorku opština u 2016. i 2017. godini. Nadalje, usvajanje novih zakona u oblastima kao što su javna preduzeća, inspekcije, urbanističko planiranje, lokalni antikorupcijski planovi i lobiranje uključeno je u indikatore relevantne za LTI 2019. Kada se ponderira, uticaj promena indikatora u poređenju LTI 2019 i 2020 sa LTI 2015, približno iznosi 1,5 od ukupnog rezultata.

Ovakav odziv se može pripisati pandemiji, jer su istraživači TS zahteve slali tokom decembra 2020, kada je drugi talas pandemije bio na vrhuncu i kada su se mnoge JLS suočile sa problemima bilo zbog toga što su zaposleni bili na bolovanju ili su, radeći od kuće, bili u nemogućnosti da prikupe podatke za obimne zahteve kojima su tražena dokumenta i informacije iz više sektora uprave.

Kao i u prethodnim istraživanjima, svim opštinama smo poslali i po jedan zahtev za pristup informacijama koristeći strategiju "prikrivenog kupca". Prema ovom konceptu, umesto TS kao organizacije, zahtev je potpisao jedan građanin, ostavljajući privatnu mail adresu za prijem odgovora. Ovim indikatorom nismo želeli da merimo transparentnost bilo koje pojedinačne informacije, već da steknemo uvid u to da li jedinice lokalne samouprave dostavljaju informacije i odgovaraju na zahteve na isti način kada stignu od "običnog građanina" kao što to čine kada dobiju zahteve od organizacije civilnog društva. Ove godine, 130 lokalnih jedinica samouprave odgovorilo je na zahtev građanina i dostavilo tražene informacije, manje nego 2020.godine (138) i 2019 (150), što ukazuje na generalno manje poštovanje Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i, donekle na gore već pomenute probleme sa uticajem pandemije na transparentnost.

Transparentnost Srbija i "pokriveni kupac" se nisu žalili Povereniku u ovom slučaju, jer bi vreme potrebno za donošenje odluke po žalbi verovatno prevazišlo rok za završetak istraživanja.⁹ Ukoliko nema odgovora niti direktnih dokaza o postojanju informacija koje su tražene prvim setom zahteva, rezultat je nula za te indikatore. Isti princip smo koristili i u prethodnim istraživanjima.

Saradnici organizacije TS prešli su više od 10.000 kilometara tokom istraživanja, i posetili svih 170 jedinica lokalne samouprave. Obišli smo opštinske uprave, tačnije, njihove uslužne centre, i na taj način utvrdili kakva je situacija za pet indikatora na licu mesta. Ove posete dogodile su se u novembru 2020. godine na početku drugog talasa pandemije koji je dostizao vrhunac. Požurili smo da završimo ovaj deo istraživanja što je ranije moguće strahujući da bi se servisni centri mogli zatvoriti i lokalne administracije prebaciti na rad od kuće kao što je to bio slučaj u proleće 2020. Ipak, naši istraživači su se suočili sa mnogim ograničenjima čak i u ovoj fazi, što je imalo uticaja na rezultate.

Kao i prošle godine, u nekoliko navrata istraživači TS su se suočili sa sumnjičavošću zaposlenih u uslužnim centrima ili radnika obezbeđenja. Ipak, većina zaposlenih u lokalnim samoupravama sa kojima smo imali interakciju tokom istraživanja, bili su predusretljivi i uslužni. To je istovremeno potvrdilo da su zaposleni u većini JLS upoznati sa LTI istraživanjem.

Svi prikupljeni podaci su na kraju uneti u glavnu tabelu, a poređenja su predstavljena u nekoliko tabela koja se nalaze u ovom izveštaju.

Poslednji korak bila je verifikacija rezultata. Kako bismo sprečili eventualne propuste i mogućnost da usled toga pojedine JLS budu lošije ocenjene, svima smo poslali zahteve za pristup informacijama sa listom nedostajućih podataka, kako bismo im omogućili da nam dostave link do traženih informacija, ako su objavljene a naši istraživači iz nekog razloga nisu mogli da ih nađu. To je bila ujedno prilika za sve JLS da dodaju nedostajuće linkove na svoje sajtove i informišu nas o tome. Neke JLS su nam dostavile samo tvrdnju da (nedostajuće) informacije ili dokumenta postoje na sajtu ali ne i jasan dokaz o lokaciji na kojoj se ti podaci nalaze. TS je ponovo izvršila proveru. Ukoliko informacije ili dokumenti nisu pronađeni, rezultat bi ostao nepromenjen. Ove godine 46 JLS (od 170) je odgovorilo¹⁰ na upit za verifikaciju (u poređenju sa 37 u 2020 i 74 u 2019). Mada situacija izazvana pandemijom može biti

⁹ Zbog ogromnog broja žalbi i malog kapaciteta, odluke Poverenika o žalbama se obično odgađaju za nekoliko meseci

¹⁰ Osim Jagodine, i Bačka Palanka, Blace i Aleksinac su odgovorili darade na novom sajtu.

mogući uzrok slabijem odzivu, verovatnije je da su JLS svesne da je ocena nivoa transparentnosti njihovog rada koju je dala TS u potpunosti tačna i da JLS zapravo nisu imale na sajtu objavljene tražene informacije. Neki od ovako dobijenih odgovora rezultirali su značajnim poboljšanjem rezultata, a neki su jednostavno potvrdili nalaze istraživača TS.¹¹

Uvek treba imati u vidu da je konačni rezultat predstavlja **status transparentnosti koji je procenjen u trenutku kada je istraživanje obavljeno ili verifikacija finalizirana**. Stvarna transparentnost JLS, tj. na njihovim veb sajtovima i u njihovim prostorijama, može se, dakle, razlikovati od statusa u trenutku podnošenja ovog izveštaja.

---

¹¹ Neke opštine su tvrdile da se određene (nedostajuće) informacije ili dokumenti mogu naći na njihovim veb sajtovima ali nisu navele tačne lokacije. TS je dva puta proveravao, i u nekim slučajevima su pronađene nove informacije i dokumenti, ali u nekim slučajevima nisu.

Opšta zapažanja

Opšta ocena transparentnosti lokalne samouprave i perspektive za poboljšanje

Specifično zapažanje vezano za LTI 2021 je da su pandemija i mere sa ciljem sprečavanja širenja virusa negativno uticale na transparentnost. Ukinuti su neki mehanizmi javnih rasprava, ograničeni su kontakti između uprave i građana, lokalne vlasti su se suočavale sa problemima zbog bolovanja zaposlenih ili rada od kuće (sa nižom efikasnošću). Što se ostalog tiče, opšte zapažanje istraživača ostalo je nepromenjeno – **rezultati su bolji i transparentnost je veća u onim oblastima u kojima zakon eksplicitno propisuje obavezu objavljivanja informacija i sankcije za njeno kršenje. Tipičan primer je oblast javnih nabavki.**

Neka poboljšanja su uočena u oblasti javnih preduzeća i javnih ustanova, ali je u pitanju vrlo mali napredak imajući u vidu da je prosečan rezultat 45,8%, iako Zakon o javnim preduzećima propisuje obavezu objavljivanja podataka i novčane kazne u slučaju nepoštovanja te obaveze. To dokazuje da čak i kada su obaveze propisane zakonom, one neće nužno biti ispunjene ako kazneni mehanizmi ne funkcionišu. Naime, druga TS istraživanja pokazuju da nikada nije podignuta naknada za neobjavljene podatke, pa stoga i dalje 22% javnih preduzeća (iz uzorka) čak **nemaju ni sopstvene veb stranice.**

Istraživanje je ponovo identifikovalo neke primere dobrih praksi, od kojih se neki održavaju nekoliko godina, a neki su poslužili kao primer drugim opštinama. S druge strane, i većina loših praksi je i dalje prisutna. To uključuje nedovoljno informacija o budžetu, na šta je u ovom istraživanju verovatno dodatno uticalo sporo funkcionisanje lokalne uprave zbog pandemijskih mera. Prosečna ocena u ovoj oblasti smanjila se sa 59,2 na 55%. Nije bilo poboljšanja ni kada su u pitanju problemi sa nedostupnim ili nepristupačnim informacijama o odlukama lokalnih skupština, što je uočeno prošle godine. Izvestan napredak je primećen u vezi sa informatorima o radu.

Neki sistemski problemi i zapažanja

Čak više od LTI 2020, LTI 2021 pokazuje kako **nedostatak transparentnosti umanjuje mogućnosti da se lokalna samouprava pozove na odgovornost za svoje delovanje.** Na primer, odluke donete na sednicama lokalnih skupština mogu se naći samo na trećini (33.1%) JLS sajtova.¹² To je posebno zabrinjavajuće imajući u vidu činjenicu da čak 20% JLS i dalje nema službeno glasilo na sajtu, odnosno link ka njemu. U kombinaciji, kada nema transparentnosti kod ova dva indikatora, značajno je teže pratiti propise koje usvaja JLS. Još je manje transparentnosti kada je u pitanju dnevni red naredne sednice skupštine, koji se može naći na 13,8% sajtova.

Aktuelni budžet nije uopšte objavljen na sajtovima u 7% lokalnih samouprava (isto kao i u LTI 2020). Dalje, mnogi od objavljenih budžeta nisu u mašinski čitljivom formatu ili bar u formatu koji omogućava pretraživanje (25%). To znači da su mnogi budžeti objavljeni kao slike u PDF-u. Ohrabruje, s druge strane, to što više JLS ima objavljen „građanski budžet“ nego što je to bio slučaj u LTI 2020 (porast sa 55.1 na 57.9%). Kao što je već pomenuto, u kontekstu mera preduzetih zbog pandemije, ispunjavanje zahteva za organizovanje javnih rasprava o određenim budžetskim pitanjima najozbiljnije su omele

¹² Svi podaci se odnose na 145 gradova i opština, ukoliko nije drugačije naznačeno.

antivirusne mere: javnu raspravu o budžetu - ankete građana ili konsultacije - organizovalo je samo 39,3% JLS, u poređenju sa skoro 77% u istraživanju 2020. godine.

U oblasti javnih preduzeća i javnih institucija postignut je jedan od najvećih napredaka. Kao što je primećeno u LTI 2020, praksa imenovanja rukovodilaca ovih entiteta često je na meti kritika zbog toga što je motivisana partijskom pripadnošću a ne profesionalnošću pojedinaca. Slično tome, često se sumnja na partijsko i prekomerno zapošljavanje u javnom sektoru. JLS međutim ne posvećuju dovoljno pažnje tom problemu kroz povećanje transparentnosti pomenutih procedura. Uprkos zakonskoj obavezi, skoro četvrtina posmatranih javnih preduzeća nema svoj sajt. To je slučaj i sa 31% posmatranih javnih ustanova. U 31% posmatranih JLS nalazi se bar po jedan slučaj da je v.d. direktor javnog preduzeća i dalje na tom mestu iako je istekao maksimalni zakonom propisani rok (jedna godina), a da konkurs nije objavljen ili sproveden. Sveobuhvatne informacije o procedurama za izbor direktora mogu se naći na veb sajtovima samo u 4% JLS, s tim da je situacija nešto bolja ali daleko od dobre kada su u pitanju osnovne informacije o izbornim procedurama - one se objavljuju na sajtu svake pete lokalne samouprave. Situacija sa objavljivanjem planova rada i izveštaja o radu, iako je zakonska obaveza za javna preduzeća i ustanove, dokazuje koliko je ovo područje zanemareno – pronašli smo oko 30% ovih dokumenata na sajtovima posmatranih JLS, preduzeća i ustanova. Dobra vest iz ove oblasti je da više lokalnih samouprava ima odeljke na svojim sajtovima posvećene javnim preduzećima (86%) i javnim ustanovama (83%). Ovo je prvi korak ka kreiranju stranica sa potpunim informacijama i dokumentima, što je TS predlagala u zaključcima svih prethodnih istraživanja. U 2021. godini USAID GAI projekta podržava četiri lokalne samouprave u razvoju takve stranice, koja bi mogla biti začetak usvajanja primera dobre prakse u budućnosti.

Neki od povezanih indikatora otkrivaju odsustvo sistemskog pristupa u obezbeđivanju transparentnosti: 95,2% lokalnih samouprava objavljuje javne pozive za davanje u zakup imovine koja je u njenom posedu, a samo 4,1% (6 lokalnih samouprava) je objavilo izveštaje o tim zakupima. Ovo je, međutim, poboljšanje u odnosu na LTI 2020, kada nije pronađen nijedan izveštaj. Iznenađujuće je da su izveštaji pronađeni na sajtovima malih opština od kojih neke imaju nisku ukupnu ocenu, a ne nužno i na sajtovima onih JLS koje su ranigrane na vrhu liste.

Jedan neznatno modifikovan indikator pokazao je da usvajanje dokumenata ili procedura koji bi trebalo da služe u borbi protiv korupcije ili za poboljšanje transparentnosti nije dovoljno ukoliko se ti dokumenti i procedure ne primenjuju ili se bar dalje ne prate. U LTI 2020 i LTI 2019, TS je ocenjivala usvajanje planova integriteta. Pošto je donošenje novih planova integriteta predviđeno u 2021. godini, a kako bi se izbeglo kopiranje istih rezultata iz LTI 2020, TS je uveo dodatne uslove za dobijanje pozitivne ocene – da je ranije usvojen plan integriteta ali i da je poslat izveštaj Agenciji za sprečavanje korupcije o njegovoj primeni. Prosečna ocena za ovaj pokazatelj opala je sa 54% na 17%.

Veliki broj opština imao je razvojnu strategiju važeću do 2020. Neusvajanje novih strategija rezultiralo je ogromnim smanjenjem ovog pokazatelja - sa 77,9% na 34,5%.

Objavljivanje izveštaja o realizaciji projekata nevladinih organizacija (NVO) i medijskih projekata koje finansira opština i dalje je na vrlo niskom nivou (5,5% za medije i 4,8% za NVO). Odluke o raspodeli novca po ovim pozivima često prate kontroverze i sumnje da se sredstva daju medijima ili nevladinim organizacijama povezanim sa lokalnim političarima ili onima koji su "skloni" lokalnim vlastima ili vladajućim strankama. Sledeći razlog za zabrinutost je taj što mnoge lokalne samouprave koje su

objavile pozive za dodelu sredstava medijima nisu objavile tu odluku (79,3 / 53,8%). Ovaj rezultat je još lošiji kada je u pitanju izdvajanje sredstava za NVO (76,6 / 44,1%).

Izvesna poboljšanja mogu se primetiti u oblasti slobodnog pristupa informacijama. Prema podacima dobijenim od Poverenika, došlo je do značajnog smanjenja broja opština koje su ignorisale zahteve - u 2020. godini bilo je 23% JLS protiv kojih nisu uložene žalbe u prethodnoj godini zbog ignorisanja zahteva za informacijama od javnog značaja, a sada ih je 40%. Međutim, ne treba žuriti sa zaključkom da je ovo pokazatelj poboljšanja u ovoj oblasti, jer je jednako moguće da građani nisu bili voljni da podnose žalbe Povereniku. Naime, prema bazi žalbi Poverenika¹³, ukupan broj žalbi podnetih Povereniku protiv JLS i lokalnih javnih preduzeća smanjio se sa 1378 u 2019. na 891 u 2020. godini, a broj žalbi zbog ignorisanja zahteva smanjen je sa 864 na 538.¹⁴

Sa druge strane, kada je u pitanju ova kategorija, zahtev koji je poslao „pokriveni kupac“ organizacije Transparentnost Srbija, ignorisalo je 40¹⁵ od 170 JLS.

Od ovih 40, 13 nije poslalo tražene Informacije ni u 2020, a osam JLS tri godine zaredom ne odgovara ili ne šalje Informacije „pokrivenom kupcu“: Beograd, Bela Crkva, Svilajinac, Požega, Niš, Zemun, Panteleji, Kostolac.

Za ovih osam gradova, opština i gradskih opština podaci su ukršteni sa još dva pokazatelja koja se odnose na postupak u oblasti pristupa informacijama od javnog značaja

U 2019, 2020 i 2021, Beograd i Bela Crkva ignorisale su zahtev "LTI građanina", a protiv njih su podnošene žalbe i zbog ignorisanja drugih zahteva. U sve tri godine imale su i neizvršene odluke Poverenika.

Sa njima se „takmiči“ i Zemun, koji je od devet mogućih imao osam nula; pozitivnu ocenu ova gradska opština imala je samo u 2019. godini jer protiv nje nije podneta žalba zbog ignorisanja zahteva.

Mada smo uočili poboljšanje u oblasti "Informator o radu", ovih nekoliko indikatorskih pitanja ne pružaju kompletan uvid u situaciju sa ovim mehanizmom za proaktivnu transparentnost. Podaci do kojih su došli istraživači TS ukazuju da se ovi dokumenti mogu znatno poboljšati - umesto toga, oni su često glomazni, sadrže nepotrebne informacije (kao što su kompletni budžeti od pre nekoliko godina), ogroman broj teško čitljivih slika teksta ili tabela (skeniranih dokumenata), sa podacima starim 5-6 godina. TS je radila na poboljšanju informatora sa dve JLS, uz podršku USAID GAI projekta i sačinila je metodologiju za njihovo ocenjivanje i unapređivanje. To može biti korisno za poboljšanja u ovoj oblasti. Izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, koje se očekuju u 2021. godini, takođe bi donele promene u izradi informatora o radu koje bi mogle biti korisne za bolju usaglašenost ovih dokumenata.

¹³ <https://data.poverenik.rs/dataset/zalbe>

¹⁴ Kompletne informacije o broju podnetih zahteva za informacijama nisu dostupne, jer je samo 38% JLS podnelo svoj godišnji izveštaj Povereniku - <https://www.poverenik.rs/images/stories/dokumentacija-nova/izvestajiPoverenika/2020/CIRIzvestaj2020.docx>, str.83

¹⁵ Beograd, Subotica, Žitište, Nova Crnja, Sečanj, Bela Crkva, Plandište, Titel, Bogatić, Loznica, Valjevo, Ljig, Velika Plana, Žagubica, Jagodina, Svilajinac, Majdanpek, Arilje, Požega, Prijepolje, Užice, Vrnjačka Banja, Aleksandrovac, Niš, Aleksinac, Gadžin Han, Merošina, Dimitrovgrad, Lebane, CrnaTrava, Bujanovac, Preševo, Zemun, Obrenovac, Rakovica, Sopot, Čukarica, Medijana, Panteleji, Kostolac

Još jedna ocena iz LTI 2020 važi i za ovu godinu – identifikovali smo veliki broj sajtova lokalnih samouprava koje imaju formalni okvir za podizanje transparentnosti na viši nivo (odgovarajući segmenti), ali ne objavljuju niti ažuriraju sadržaj. Slično tome, baneri sa glavne stranice sajta često usmeravaju korisnike ka informacijama starim nekoliko godina koje su nevažeće ili irelevantne.

Format i izgled objavljenih informacija takođe predstavljaju problem, čak i kada su podaci generalno transparentni. Bilo bi korisno kada bi se dobre prakse ili dobri modeli u nekim oblastima (kao što su “javna preduzeća”, “javne nabavke”, “budžet”) promovisali kao dobri primeri na nacionalnom nivou ili opštinama uključenim u neke projekte. Istovremeno, posebni lokalni portali ili veb stranice posvećene javnim nabavkama, budžetu, urbanističkom planiranju i administrativnim procedurama mogu poslužiti kao primer dobre prakse.

E-registri administrativnih procedura su korisni ne samo zbog toga što su “laki za upotrebu” i pretraživanje, već pružaju i veću količinu informacija.

Rezultati JLS u pojedinim oblastima istraživanja

Pregled

Rezultat je bolji i transparentnost je veća u onim oblastima za koje zakon eksplicitno propisuje obavezu objavljivanja informacija i sankcije za njeno kršenje, kao što je to slučaj sa javnim nabavkama. Ipak to nije uvek slučaj – Zakon o javnim preduzećima propisuje obavezu i novčane kazne za neobjavljivanje podataka na sajtu, prosečan rezultat u ovoj oblasti je i dalje nizak (45.8%), mada je uočen izvestan napredak u odnosu na LTI 2020. To dokazuje da čak i kada su obaveze propisane zakonom, one neće nužno biti ispunjene ukoliko mehanizmi kažnjavanja ne funkcionišu.

U istraživanju smo ponovo zabeležili primere dobre prakse – neki se održavaju već nekoliko godina, neki su ponovljeni, ali, s druge strane, i većina loših praksi i dalje opstaje. To uključuje nedovoljno objavljenih informacija o budžetu, što je, u ovom istraživanju, verovatno posledica sporog funkcionisanja lokalnih uprava zbog pandemijskih mera.

Budžet za 2021. godinu nije objavljen na samo 17 sajtova JLS (od 170, uključujući gradske opštine). Međutim, obrazloženje budžeta nije dostupno na sajtovima 59 JLS. S druge strane, ohrabruje što je „građanski budžet“ objavljen na 94 posmatrana sajta. Ovaj broj neprestano raste od LTI 2015.

Samo sedam (od 170) JLS objavilo je kompletnu dokumentaciju iz izbornog procesa za direktore javnih preduzeća, a 31 barem pojedina dokumente koji mogu pružiti relativno visok nivo transparentnosti. Svega devet lokalnih samouprava objavilo je izveštaje o zakupu imovine, iako su javni pozivi pronađeni na veb sajtovima čak 154 opštine, grada i gradske opštine.

Kao i u svim prethodnim istraživanjima, najbolje ocene opštine, gradovi i gradske opštine imaju u oblasti javnih nabavki. Između 159 i 164 dobilo je pozitivne ocene za tri indikatora u ovom segmentu.

Kao i pre (LTI 2020 i LTI 2019), JLS su se relativno dobro pokazale u oblasti „slobodnog pristupa informacijama“ – u 95% slučajeva su ispunile obavezu da građane informišu o načinu podnošenja zahteva. Međutim, ove informacije su u štampanoj formi dostupne samo u sedam servisnih centara ili prostorija uprava.

Lokalna javna preduzeća (JP) i institucije (JI) i dalje predstavljaju problem kada je u pitanju transparentnost. Skoro četvrtina posmatranih JP (od 145) i 31% institucija nema svoje veb stranice. U 31% JLS postojao je bar jedan slučaj da je direktor JP ostao na funkciji i nakon isteka mandata vršioca dužnosti, bez objavljenog ili sprovedenog javnog konkursa. Situacija sa objavljivanjem planova rada i izveštaja o radu, iako je zakonska obaveza, pokazuje koliko je ova oblast zanemarena - pronašli smo oko 25% ovih dokumenata za posmatrana JP i JI na sajtovima JLS, preduzeća ili institucija. Dobre vesti iz ove oblasti su da više lokalnih samouprava ima segmente na svojim sajtovima posvećene javnim preduzećima (86%) i javnim institucijama (83%). Ovo bi moglo poslužiti za kreiranje stranica sa sveobuhvatnim informacijama i dokumentima i za veliko poboljšanje transparentnosti u ovoj oblasti.

Kao što je pomenuto, situacija sa pandemijom je imala uticaja na javne rasprave. Na sajtovima 79 JLS smo našli podatke o sprovedenim javnim raspravama/debatama u prethodnih 12 meseci, u poređenju sa više od 120 koliko ih je bilo u LTI 2020. Samo 36 od tih 79 objavljenih izveštaja o javnim raspravama sadrže informacije o predlozima građana i razloge za prihvatanje / odbijanje.

JLS u velikoj meri poštuju zakonsku obavezu da objavljuju inspeksijske kontrolne liste (94% opština). Manje od petine JLS ocenilo je zadovoljstvo građana uslugama tokom poslednje četiri godine.

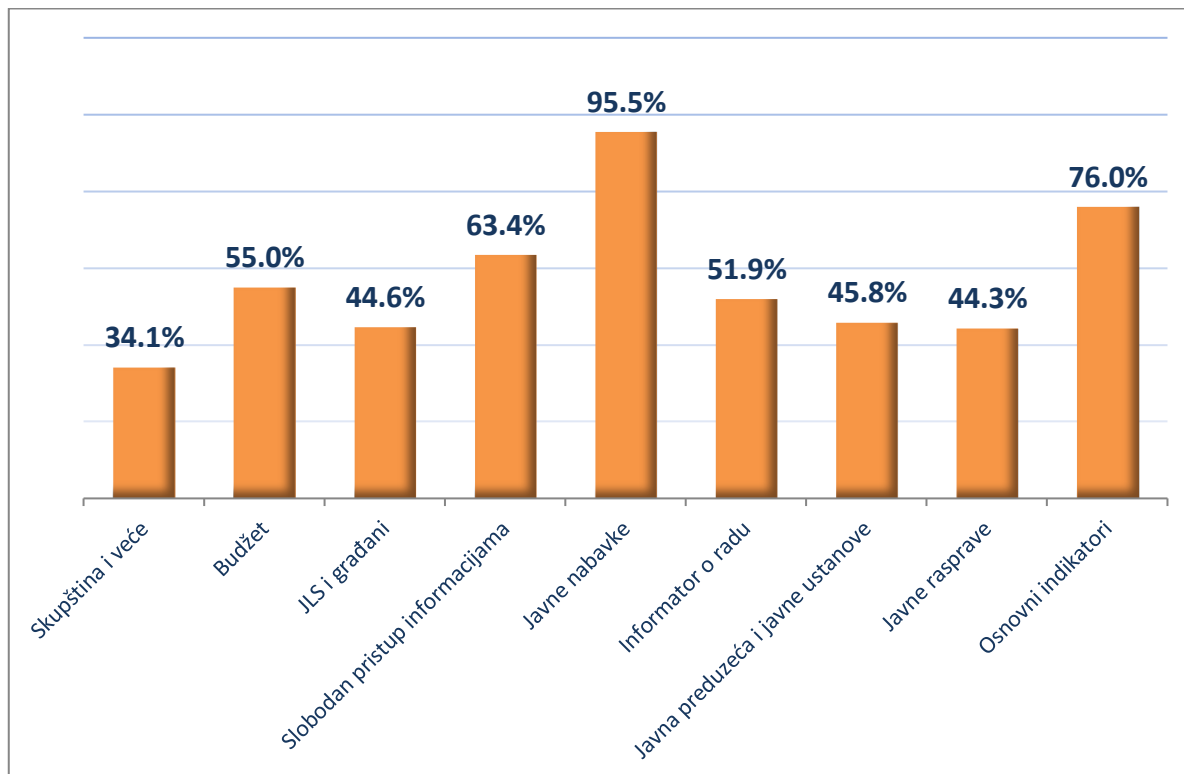
U oblasti "skupština i veće", jedini uspešan aspekt transparentnosti je objavljivanje spiska odbornika (88.3%). Kontakti sa odbornicima (adrese e-pošte, brojevi telefona, direktni obrasci) međutim, nalaze se na sajtovima samo 15,9% JLS. Dnevni red sledeće sednice skupštine nije vidljiv u više od polovine lokalnih samouprava, dok su rezultati glasanja dostupni u 20% slučajeva. Pored toga, manje od polovine tih JLS koje objavljuju dnevni red objavljuje i nacрте dokumenata o kojima će se raspravljati na sednici. Odluke gradskog / opštinskog veća dostupne su samo u 14% lokalnih samouprava, a odluke skupština u 33%.

U ostalim, nekategorizovanih indikatorima, najveći uspeh JLS su ostvarile kada su u pitanju njihovi gradonačelnici koji su Agenciji za borbu protiv korupcije podneli izjavu o imovini: 95,2% njih je to učinilo. Akt sistematizacije opštinske uprave je bio dostupan u 78% JLS, što je značajno bolji rezultat u odnosu na 2020. godinu (53%). Etički kodeks službenika bio je dostupan na sajtovima u 43% JLS. Prema podacima Agencije za sprečavanje korupcije (do 1. septembra 2020, Agencija za borbu protiv korupcije), lokalni anti-korupcijski planovi, iako obavezni, usvojeni su u 101 od 145 JLS (oni su obavezni samo za gradove i opštine, ali ne i za gradske opštine), što je 23 više nego u 2020.

Važno je napomenuti da **loši rezultati u nekim kategorijama ne moraju nužno značiti i da je korupcija raširena u tim oblastima. Slično tome, dobri rezultati nikako ne garantuju da nema korupcije.** Transparentnost je samo mehanizam za lakše otkrivanje ili sprečavanje korupcije; konačan uspeh ovih mehanizama zavisi i od mnogih drugih faktora. Takođe, nizak rezultat LTI ne znači nužno da je opština korumpiranija u odnosu na neku drugu koja ima viši LTI, i obrnuto. Činjenica je da bi nizak LTI trebalo da „probudi javnost“, kao i lokalnu upravu i menadžment, dok visoki LTI znače da će koruptivno ponašanje biti teže prikriti, odnosno da ga je lakše otkriti.

Grafikon br. 1: Procenat uspeha 145 JLS po kategorijama

Legenda:

“Osnovni indikatori” se odnose na pet indikatora iz različitih kategorija koji nose 2 boda.

“Uspeh” se odnosi na procenat od maksimalnih mogućih bodova koje su JLS mogle da dobiju za indikatore u određenoj kategoriji

Oblasti istraživanja

Pregled

LTI posmatra transparentnost u osam široko postavljenih oblasti. Trinaest pitanja nije grupisano u ove kategorije, posto se odnose na prilično uska područja, poput objavljivanja planova rada uprave, etičkih kodeksa itd. Među tih osam kategorija, ubedljivo najbolji rezultat je postignut u oblasti javnih nabavki (95,5% od maksimalnog rezultata).

Kao što je već napomenuto u ovom izveštaju, ovaj rezultat je posledica jasnih zakonskih obaveza u toj oblasti, tj. činjenice da su lokalne samouprave dužne da objavljuju informacije na vladinom centralnom Portalu javnih nabavki, i da su predviđene kazne za nepoštovanje zakona. U svim takvim slučajevima, kada se indikatori odnose na stavke koje (po zakonu) moraju biti dostupne, iako su prosečne ocene visoke, to takođe znači da one opštine i gradovi koji ne poštuju ove zahteve krše zakon. Naime, bilo bi normalno da su zakonske obaveze ispunjene, da su rezultati u tim oblastima 100% i da su dodatni standardi transparentnosti na visokom nivou ono čemu najbolje lokalne samouprave teže.

Osim u oblasti javnih nabavki, 145 lokalnih samouprava su u proseku prikupile više od polovine mogućih maksimalnih bodova u oblastima slobodnog pristupa informacijama (62,9% - gotovo identično kao 2020.), budžeta (55%), i nešto malo više od polovine mogućih poena samo još u kategoriji informatora o radu.

Kao što je već ranije pomenuto, zbog uticaja pandemije, javne rasprave, koje su imale više od 50%, sada su skoro na samom dnu lestvice sa prosečnim rezultatom od 44.3%, dok je iza njih samo kategorija skupština i veće (34.1%)

Kada je reč o pojedinačnim indikatorima, više od 90% JLS imale su pozitivnu ocenu za 13 od ukupno 95 indikatora: objavljivanje broja zaposlenih u lokalnoj administraciji, objavljivanje radnog vremena, svi pokazatelji koji se odnose na javne nabavke, objavljivanje prostornih / urbanističkih planova, objavljivanje informacija o načinu podnošenja zahteva za pristup informacijama, gradonačelnici koji podnose izjave o imovini, objavljivanje poziva za zakup javne imovine, objavljivanje budžeta, itd.

Na dnu tabele je jedan indikator za koji su sve lokalne samouprave u Srbiji dobile nulu: kako su pojedinačno odbornici glasali na sednici skupštine.

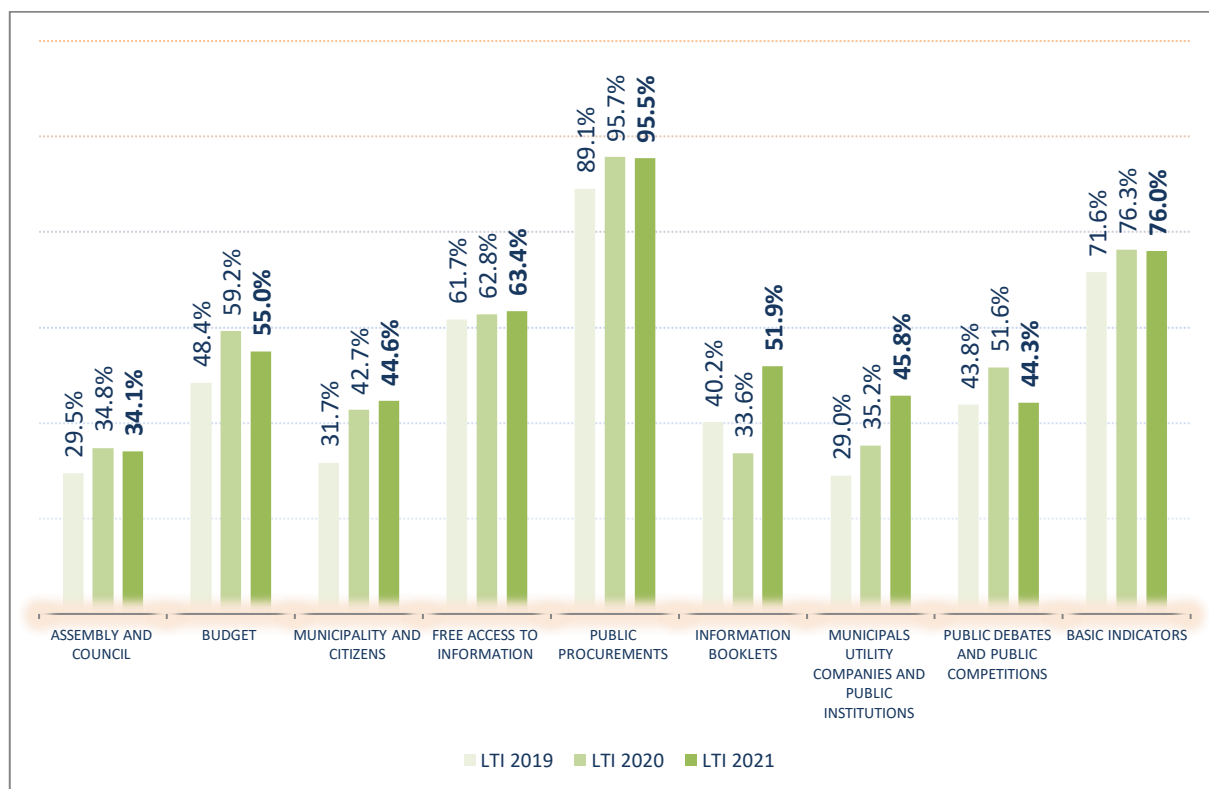
Tabela br. 1: Postignut uspeh JLS u pojedinčanim oblastima (kategorijama)

	Skupština i veće	Budžet	JLS i građani	Slobodan pristup informacijama	Javne nabavke	Informator o radu	JP i JU	Javne rasprave	Osnovni indikatori
Prosek	5	8	7	4	4	2	8	4	8
% maks.rezultata	34.1%	55.0%	44.6%	63.4%	95.5%	51.9%	45.8%	44.3%	76.0%

Legenda: Rezultatski raspon: od 0 do maksimalnog broja za određenu kategoriju
 Kompletan lista indikatora po oblastima (kategorijama) nalazi se u aneksu.

Kao i u LTI 2020, JLS su bile najlošije u kategoriji "skupština i veće". Nešto bolji rezultat nego ranije ostvaren je u kategoriji "javna preduzeća i javne ustanove", gde se beleži neprekidan rast u poslednje tri godine ali je skor i dalje vrlo slab (45.8%).

Grafikon br. 2. Ukupan rezultat JLS u osam kategorija u 2021, i poređenje sa 2020. i 2019

Legenda: Poređenje ukupnog rezultata JLS-a u osam kategorija, 2021 / 2020 / 2019.

Javne nabavke

Oblast “**javne nabavke**” je generalno najbolja, i u njoj je 135 JLS (od ukupno 145) ostvarilo maksimalan rezultat - četiri poena. Trebalo bi imati u vidu da je ovaj nalaz ograničen samo na dostupnost odabranih dokumenata vezanih za javnu nabavku, jer analiza ne obuhvata procenu samih procesa nabavki.

Slobodan pristup informacijama

Lokalne samouprave su postigle relativno dobar uspeh u ovoj oblasti. Više od 95% JLS je ispunilo obavezu informisanja građana o tome kako da podnesu zahteve. Međutim, svega 3.4% ih je učinilo dostupnim u svojim administrativnim centrima. Tri četvrtine JLS (76.5%) je poslalo tražene informacije “prijrivenom kupcu” organizacije Transparentnost Srbija.

U ovoj kategoriji dve opštine imaju maksimalan rezultat od 6 poena: Sombor i Bečej, dok je 46 JLS ostvarilo veoma dobar rezultat od 5 poena.

Budžet

Kao što je ranije pomenuto, učinak u kategoriji „budžet“ je smanjen zbog pandemije. Budžetski dokument za tekuću godinu dostupan je na sajtovima većine lokalnih samouprava (93.1%), u tri četvrtine slučajeva objavljen je u mašinski čitljivom ili barem pretraživom formatu. Situacija je znatno lošija kada je reč o dostupnosti podataka o izvršenju budžeta, gde je samo 39.3% (43% u 2020.) lokalnih samouprava objavilo makar te izveštaje. Izveštaji o reviziji su razmatrani i objavljeni u 20% slučajeva. Najveći pad zabeležen je u oblasti javnih rasprava - sa 76.6% u 2020. na 39.3% u 2021.

Najbolji rezultat u kategoriji “**budžet**” imaju Veliko Gradište i Sokobanja (maksimalnih 14 bodova), dok Petrovac, Bor, Žabalj i Vranje imaju 13.

Informator o radu

Prosečan rezultat u ovoj oblasti je iznenađujuće bolji nego prošle godine uprkos pandemiji i eventualnim problemima u prikupljanju informacija za ažuriranje informatora u slučajevima kada su zaposleni radili od kuće. Međutim, potrebno je uzeti u obzir da se LTI fokusira na nekoliko pitanja u vezi sa informatorima i da a neke od informacija koje istraživači TS traže nije neophodno redovno ažurirati. S druge strane, nalazi istraživača ukazuju da su informatori često glomazni, i da sadrže puno starih i suvišnih informacija. Dvadeset pet JLS je imalo maksimalnih 4 poena.

Javna preduzeća i javne ustanove

Više od 82% JLS (70% u 2020) ima poseban segment na sajtu sa informacijama o javnim preduzećima i javnim ustanovama. Razlog za brigu je taj što skoro 25% posmatranih JP nema sopstveni sajt iako je od 2012.godine preduzeća imaju zakonsku obavezu da objavljuju određene informacije i dokumenta na svojim sajtovima. Više od 30% JLS ima najmanje jednog direktora koji nije izabran na javnom konkursu ili je vršilac dužnosti direktora i nakon isteka maksimalnog roka propisanog zakonom.

Sveobuhvatnih dokumenata iz postupka izbora direktora skoro da i nema na sajtovima JLS (svega 4.1%), dok se neki od dokumenata mogu pronaći u 20% slučajeva.

U kategoriji “javna preduzeća i javne ustanove” najbolje ranigrane opštine su Kanjiža i Bečej (sa maksimalnih 18 bodova), a slede Novi Pazar (16) i Mali Zvornik, Sokobanja i Šabac sa 15 poena.

JLS i građani

Najtransparentniji aspekti u ovoj oblasti su informacije o radnom vremenu (ne previse zahtevan kriterijum) i objavljivanje inspekcijskih kontrolnih lista (zakonska obaveza). Više od 70% JLS na svojim sajtovima omogućilo je građanima da prijave nepravilnosti ili kršenje zakona, uključujući korupciju. Ta mogućnost postoji u uslužnim centrima ili drugim prostorijama 60% JLS. Manje od petine JLS obavilo je istraživanja o tome koliko su građani zadovoljni njihovim pružanjem usluga tokom protekle 4 godine.

Samo jedna opština (Bečej) ostvarila je maksimalan rezultat (15) u ovoj kategoriji, a slede je Novi Pazar (14) i Sombor (13 poena).

Javne rasprave i javni konkursi

Kada su u pitanju javne rasprave, 54.5% JLS (72% in 2020) je objavilo informacije o nekim od rasprava održanim u prethodnih 12 meseci (a da nisu konsultacije o budžetu). Samo 36 JLS (24.8%) objavilo je izveštaje o javnim raspravama koje sadrže informacije o predlozima građana i razloge prihvatanja ili odbijanja tih predloga. Nesrazmera između informacija sa najavama davanja u zakup opštinske imovine (95.2%) i objavljenih informacija o ishodu tih najava (4.1%) i dalje je ogromna. Kada je u pitanju objavljivanje informacija o raspodeli sredstava za medijske i projekte OCD-a, nesrazmera je manja (što ne znači da je situacija bolja). Pronašli smo najave u 79.3% (mediji) i 76.6% (OCD) slučajeva, a rešenja u 53.8%, odnosno 44.1% (prošle godine je bilo tek nešto iznad 60%). Međutim, još je lošija situacija sa obrazloženjima javnosti kako je taj novac utrošen i šta je postignuto - izveštaji se objavljuju u samo 5.5% (osam slučajeva), odnosno 4.8% (sedam slučajeva).

U ovoj kategoriji, Bor je ostvario najbolji rezultat od 10 poena, Sombor, Kanjiža i Leskovac imaju po 9, a slede Knjaževac, Vranje i Veliko Gradište sa osam poena.

Skupština i veće

Kao i do sada, jedini aspekt transparentnosti gde su JLS veoma dobro ocenjene u ovoj oblasti je objavljivanje spiska odbornika (88.3%) i službenog glasila na sajtu (81.4%). Čak ni dnevni red naredne sednice skupštine nije vidljiv u više od polovine lokalnih samouprava. Skoro jedna trećina onih koji objavljuju dnevni red sednica (ukupno 20%) objavljuje i nacрте dokumenata o kojima će se raspravljati na sednicama lokalnog parlamenta. Odluke opštinskih veća dostupne su samo u 13.8% lokalnih samouprava, a odluke skupština u 33.1%.

U ovoj kategoriji, Sombor ima maksimalan broj bodova - 15, Zrenjanin, a Kragujevac, Vranje i Novi Sad po 14.

Ostali indikatori

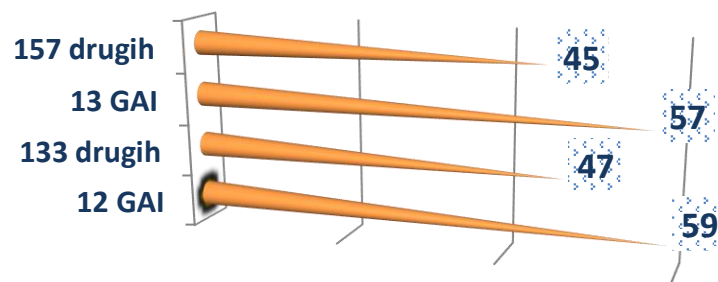
U ostalim, nekategoriziranim indikatorima, lokalne samouprave su najbolje ocenjene kada je u pitanju objavljivanje broja zaposlenih (ova informacija se može naći u informatoru o radu, u budžetu ili kao zasebna informacija na sajtu), objavljivanje prostornih planova na sajtovima lokalnih samouprava i prijavljivanje imovine Agenciji za borbu protiv sprečavanje Srbije (ACAS) od strane gradonačelnika.

Informacije o opštinskoj imovini koja je iznajmljena drugim subjektima objavljene su u tri slučaja, što je ohrabrujuće imajući u vidu prošlogodišnji rezultat (samo jedna LSG). Izveštaji (trenutno samo prazni obrasci) o kontaktu sa lobistima mogu se naći u četiri slučaja, a nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika objavljen je na sajtu četiri JLS.

Učinak 13 JLS koje imaju podršku USAID GAI projekta

TS je uporedio učinak 13 gradova i opština koje podržava USAID GAI projekat sa ostatkom lokalnih samouprava. Budući da je jedna od uključenih JLS gradska opština, poređenje je napravljeno između 12 "GAI gradova i opština" i 132 druga grada i opštine, i između 13 u projekat uključenih JLS i svih ostalih JLS (njih 157). Prosečna ocena GAI JLS je znatno veća od prosečne ocene ostalih JLS:

Grafikon br.3: Prosečan rezultat LTI 2021, JLS uključene u USAID/GAI program i druge JLS

U sledeće dve tabele može se videti učinak "GAI JLSG" po kategorijama i kakav je njihov skor u svakoj kategoriji, u poređenju sa ostalim JLS:

Tabela br.2: LTI 2021 rezultat – JLS uključene u USAID/GAI program – po kategorijama, rezultati

	LTI	Indices by categories								
		Skupština i veće (max 16)	Bužet (max 14)	JLS i građani (max 15)	Slobodan pristup informacijama (max 6)	Javne nabavke (max 4)	Informator o radu (max 4)	JP i JU (max 18)	Javne rasprave (max 10)	Osnovni indikatori (max 10)
		Sombor	88	15	12	14	6	4	4	13
Žabalj	60	3	13	7	5	4	3	12	5	8
Sremska Mitrovica	49	4	11	7	4	4	4	8	2	8
Šabac	50	6	6	9	3	4	0	15	3	8
Kragujevac	68	14	11	8	4	4	0	13	6	10
Sjenica	39	4	5	7	3	4	2	6	2	8
Vrnjačka Banja	64	12	11	8	2	4	0	12	7	8
Novi Pazar	78	11	10	13	5	4	4	16	5	10
Raška	53	6	9	7	5	4	3	8	5	8
Niš	40	3	6	4	1	4	1	12	6	4
Dimitrovgrad	43	10	3	5	2	4	0	7	7	8
Vranje	75	14	13	12	4	4	3	8	8	10
PROSEK	59	9	9	8	4	4	2	11	5	8
		53.1%	65.5%	56.1%	61.1%	100.0%	50.0%	60.2%	54.2%	83.3%
Stari Grad *	35	7	4	3	5	4	4	4	0	8
PROSEK svih 13	57	8	9	8	4	4	2	10	5	8
		52.4%	54.8%	50.0%	62.8%	100.0%	53.8%	57.3%	50.0%	83.1%

Tabela br.3: LTI 2021 – JLS uključene u USAID/GAI program i ostale JLS – indikatori po kategorijama, procenat

	Indikatori po kategorijama								
	Skupština i veće	Budžet	JLS i građani	Slobodan pristup informacijama	Javne nabavke	Informator o radu	JP i JU	Javne rasprave	Osnovni indikatori
	(max 16)	(max 14)	(max 15)	(max 6)	(max 4)	(max 4)	(max 18)	(max 10)	(max 10)
12 GAI	53.1%	65.5%	56.1%	61.1%	100.0%	50.0%	60.2%	54.2%	83.3%
133 drugih	32.4%	54.0%	43.6%	63.7%	95.1%	52.1%	44.5%	43.4%	75.3%
13 GAI	52.4%	54.8%	50.0%	62.8%	100.0%	53.8%	57.3%	50.0%	83.1%
157 drugih	30.6%	51.8%	42.7%	63.3%	94.6%	53.0%	40.9%	40.6%	72.1%

Ove JLS su se gotovo podjednako ili bolje pokazale u svim kategorijama, sa najvećim odstupanjima u oblasti „Skupština i veće“. Uprkos gore pomenutim poteškoćama, 13 lokalnih samouprava uspele je da održi prosečan rezultat na više od 50% u svim kategorijama.

Trebalo bi imati na umu da je ovo prosečan rezultat i da je bilo zapravo i odličnih aktera, ali i nekih neuspešnih među ovih 13 JLS. To se može videti u sledećoj tabeli - sedam JLS je poboljšalo svoj rezultat, jedna je imala istovetan (prilično nizak), a pet manji skor.

Tabela br. 4: LTI 2021/ LTI 2020 poređenje – JLS-e uključene u USAID/GAI program

LTI 2021 finalni rezultat	LTI 2020 finalni rezultat	JLS	LTI 2021 finalno	LTI 2020 finalno
2	3	Sombor	88	80
4	2	Novi Pazar	78	82
5	6	Vranje	75	73
11	25	Kragujevac	68	55
13	9	Vrnjačka Banja	64	63
20	27	Žabalj	60	55
41	64	Raška	53	47
55	20	Šabac	50	57
58	44	Sremska Mitrovica	49	51
88	43	Dimitrovgrad	43	51
103	69	Niš	40	46
108	107	Sjenica	39	39
		Stari Grad *	35	28

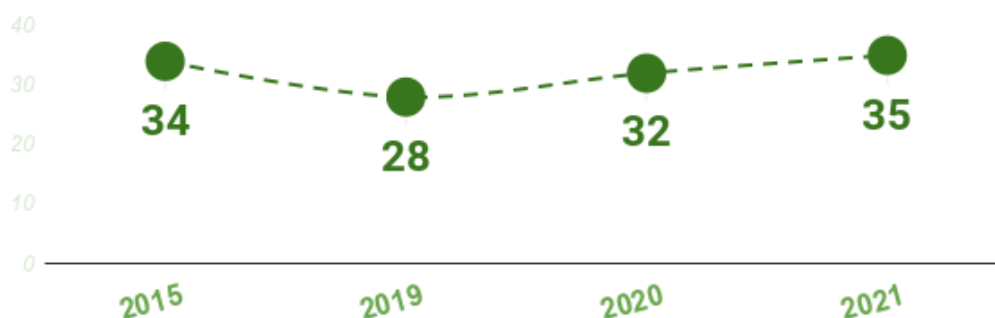
Učinak gradskih opština

Kao što je već spomenuto u odeljku “Metodologija”, gradske opštine nemaju iste nadležnosti kao ostale JLS s obzirom na to da se njihove nadležnosti propisuju statutom grada u čijem su sastavu, a ta se praksa razlikuje od grada do grada. Uz to, neki od indikatora se ne mogu primeniti na gradske opštine. Zbog toga, Transparentnost Srbija je evaluirala 25 gradskih opština poredeći njihov učinak u 2021 sa učinkom iz tri prethodna istraživanja, (2020, 2019 i 2015), ali ih nije rangirala.

Pregled

Opšti utisak je da je prosečan učinak gradskih opština poboljšán u odnosu na prethodnu godinu. Prosečan LTI je porastao sa 28 u 2019. godini na 32 u 2020, i na 35 u 2021. Bitno je imati na umu da smo u međuvremenu promenili neka od indikatorskih pitanja, i da je testiranje koje smo obavili na uzorku nekoliko gradova i opština pokazalo da podešavanje metodologije može dovesti do prosečnog rasta LTI do 4 boda. Gradske opštine nismo testirali ali rast u pojedinačnim slučajevima može biti uslovljen ovim podešavanjem. Takođe, prosečan rast LTI nije rezultat kontinuiranog rasta svih (ili većine) opština. Nekoliko njih je imalo veliki porast, ali, s druge strane, nekolicina se suočila sa značajnim padom indeksa.

Grafikon br. 4: Prosečan LTI gradskih opština 2015-2020

Kao i u ranijim istraživanjima, gradske opštine su najbolje rezultate postigle u oblastima “Javne nabavke” (100%), “Slobodan pristup informacijama” (iznad 60%) i “Informator o radu” (50%).

S druge strane, najlošiji rezultat zabeležen je u kategoriji “Javna preduzeća i javne ustanove”, u kojoj je indeks 25 gradskih opština bio 4 od maksimalnih 18 poena. Činjenica je doduše da nemaju sve gradske opštine javna preduzeća na svojim teritorijama. Nasuprot tome, sve imaju skupštinu ali su u toj oblasti ostvarile prosečan rezultat koji je praktično isti kao i u prethodno pomenutoj oblasti (JP i JU) – jedva 20%.

Poređenje uporedivog

Kategorije

Uz "javne nabavke", postoje još samo četiri kategorije u kojima je poređenje između gradskih opština zaista moguće: "skupština i veće", "budžet", "opštine i građani", i "slobodan pristup informacijama".

U kategoriji "**Skupština i veće**" (maksimalno 16 poena), koja ima najgori prosečan indeks među uporedivim oblastima, samo je jedna gradska opština ostvarila učinak iznad 50% - Sevojno, koje je u LTI 2020 imalo 15 od 18 poena a sada 14 od 16. Stari Grad i Čukarica su poboljšale rezultat sa 2 na 7 poena. Osim ove tri gradske opštine, Vranjska Banja, Surčin, Palilula (Beograd), Savski Venac i Rakovica imaju odluke svojih skupština objavljene i dostupne na sajtu,

Gradske opštine su bile najviše posvećene objavljivanju liste odbornika na sajtovima (22 od 25). Jedanaest ih na sajtu objavljuje dnevni red sledeće sednice skupštine.

Odgovori na sva ostala indikatorska pitanja pokazuju da gradske opštine nisu ozbiljno shvatile svoje dužnosti i potrebu za transparentnošću u kategoriji „skupština i veće“.

Učinak u kategoriji "**Budžet**" lošiji je nego prošle godine (prosek je pao sa 38% na 35%). Surčin je ostvario najbolji rezultat – 14 (maksimalni broj poena), a slede Crveni Krst, Rakovica, Palilula Niš, Zvezdara i Lazarevac sa devet od maksimalnih 14.

Aktuelna budžetska dokumentacija dostupna je na sajtovima 18 (od 25) gradskih opština, u većini slučajeva u mašinski čitljivom ili bar pretraživom formatu. Situacija je značajno lošija kada je u pitanju dostupnost podataka o budžetskoj potrošnji (manje od jedne trećine). Više nije iznenađujuće što je nivo usaglašenosti sa standardom za objavljivanje i raspravu o godišnjoj reviziji budžeta na vrlo niskom nivou - u LTI 2020 ih nije bilo, a sada samo u dva slučaja.

U kategoriji "**opštine i građani**", ukupan rezultat je nešto bolji u odnosu na prošlu godinu (rast sa 34% na 40%). Barajevo, koje je u 2020. imalo najbolji skor sa 10 poena, sada ima samo pet, a ovogodišnji najbolji rezultat ostvarila je gradska opština Savski venac, sa 10 poena, kao jedina sa dvocifrenim rezultatom.

Sve opštine imaju informacije o radnom vremenu uprave na sajtovima ili broj telefona putem kog je moguće dobiti tu informaciju. Dvadeset i jedna uprava gradskih opština ima uslužni centar putem koga obezbeđuju obavljanje svih usluga. Samo sedam pruža na sajtu mogućnost građanima da prijave neregularnosti ili kršenje zakona, dok njih 13 taj mehanizam pruža u svojim prostorijama. Jedna opština (Lazarevac) omogućava građanima da prate status svojih predmeta na sajtu.

"**Slobodan pristup informacijama**" je kategorija u kojoj je zabeležen napredak – sa 56.7% na 66.7%. Obavezu informisanja građana na sajtu o podnošenju zateva za slobodan pristup informacijama ispunilo je 23 od 25 gradskih opština.

Na Zahtev za informacijama (FOI zahtev) koje je uputio "prikriveni kupac" naše organizacije, odgovorilo je 17 gradskih opština. Samo dve (Zvezdara i Obrenovac, kao i u LTI 2020) imaju informacije o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama, vidljive u uslužnim centrima ili prostorijama uprave.

Tabela br. 5: LTI rezultat gradskih opština, 2015-2021

Gradska opština	2015	2019	2020	2021
Barajevo	51	32	47	42
Voždovac	19	24	22	35
Vračar	48	26	24	31
Grocka	22	31	28	37
Zvezdara	41	38	40	40
Zemun	30	26	38	29
Lazarevac	37	36	36	43
Mladenovac	50	25	33	41
Novi Beograd	35	27	28	25
Obrenovac	42	38	41	35
Palilula	46	29	24	31
Rakovica	35	21	31	37
Savski Venac	36	38	36	39
Sopot	21	13	20	23
Stari Grad	51	23	28	35
Čukarica	47	37	32	43
Surčin	32	42	53	62
Medijana	28	25	24	21
Niška Banja	13	31	35	26
Palilula Niš	32	31	28	33
Pantelejev	25	23	39	23
Crveni Krst	28	20	28	37
Vranjska Banja	/	10	25	27
Kostolac	16	23	30	24
Sevojno	/	37	42	52

Godina na godinu

Petnaest gradskih opština poboljšalo je ukupan učinak u odnosu na prošlu godinu, jedna je zadržala isti LTI rezultat, a devet ga je pogoršalo. Među onim GO koje su napredovale, dve su poboljšale ukupan indeks za više od 10 poena: Čukarica i Voždovac. Obe su međutim imale pad u LTI 2020 u odnosu na LTI 2019.

Poredeći LTI indeks gradskih opština u protekle četiri godine LTI ciklusa – 2015, 2019, 2020 i 2021, vidimo da samo tri imaju kontinuiran rast, ili bar stagnaciju: Surčin (32–42–53–62) sa LTI 2021 rezultatom koji je, i bez određenih nadležnosti, uporediv sa najboljima u glavnoj tabeli, Lazarevac (37-

36-36-43) i Savski Venac (36-38-36-39). Postojan napredak je primećen kod dve gradske opštine koje nisu bile uključene u istraživanje LTI 2015 – Vranjska Banja i Sevojno, s tim što Sevojno ima zavidan LTI 2021 od 51.

Zvezdara stagnira uz manje varijacije (41-38-40-40). Mladenovac, koji je imao 50 poena u 2015. a zatim pao na 25 u LTI 2019, ponovo se lagano podiže (50-25-33-41). Isto važi za Rakovicu, ali na nižem nivou (35-21-31-37) i Stari Grad (51-23-28-35). Voždovac i Grocka se takođe postojano mada sporo kreću naviše, uz jedan manji pad (2019, odnosno 2020).

Sa druge strane, 11 gradskih opština nije uspelo ne samo da popravi nego ni da održi rezultat iz 2002. Pantelej (Niš) je izgubio 16 poena (sa 39 pad na 23), Obrenovac i Barajevo imaju pad od šest odnosno pet poena.

Uticao pandemije na transparentnost JLS

Pandemija i mere donete u cilju prevencije širenja virusa uticali su na LTI 2021 rezultat.

Neki mehanizmi ili procedure bili su privremeno izmenjeni, otkazani ili ukinuti zbog zdravstvenih protokola. Rezultat toga bilo je da uslužni centri u nekim opštinama nisu funkcionisali, nisu organizovane javne rasprave sa fizičkim prisustvom, nisu organizovani sastanci gradonačelnika i građana, itd. Bilo je i indirektnih posledica na rezultate LTI - u nekim (ili većini) opštinama neki (ili većina) zaposleni su radili od kuće ili bili na bolovanju. Stoga je bilo teško ažurirati sajtove ili informatore o radu, prikupljati informacije da bi se odgovorilo na zahteve za slobodan pristup informacijama ili redovno objavljivati određene dokumente na sajtovima JLS.

Iako tačan uticaj pandemije na LTI rezultat nije moguće u potpunosti utvrditi, ipak ga je potrebno uzeti u obzir kao jedan od faktora koji je doprineo rezultatu. TS je izračunao da bi negativni uticaj pandemije na prosečan skor mogao biti čak šest bodova.

Naime, neki LTI indikatori su promenjeni između LTI 2020 i LTI 2021 istraživanja. Test je izvršen i utvrđeno je da bi ova modifikacija trebalo pozitivno da utiče na rezultat - povećavajući ga u proseku za 3,8 poena. Ako se uzmu u obzir drugi uticaji (realno očekivan godišnji napredak, promena rezultata nakon postupka verifikacije), to bi moglo pokazati da je uticaj pandemije ne samo poništio uticaj modifikovanih indikatora već i očekivani stvarni rast od najmanje dva poena (procena TS), čime njen ukupni negativni uticaj iznosi približno šest bodova, kao što je utvrđeno u preliminarnom izveštaju. Međutim, ovaj uticaj je smanjen u procesu verifikacije, kada su neki od nedostajućih dokumenata postavljeni na sajtove, čime konačni negativni uticaj pandemije na prosečnu ocenu LTI iznosi približno četiri poena.

Poređenje LTI 2020 i LTI 2021 po prosečnim rezultatima pojedinačnih indikatora ukazuje na specifične oblasti koje je situacija sa pandemijom zapravo pogodila. Ukupan rezultat za indikator „Da li je održana javna rasprava o budžetu - ankete građana ili konsultativni sastanci“ opao je sa 76,6% na samo 39,3%. Neke vrste javnih rasprava su organizovane, ali ne u obliku koji ovaj indikator predviđa. Zbog ograničenog pristupa prostorijama uprave i reorganizovanih servisnih centara (na primer, neki delovi su bili u predvorjima), nekoliko pokazatelja koji se odnose na informacije dostupne u servisnim centrima smanjilo je njegovu ukupnu ocenu. Neki od tih primera su sledeća indikatorska pitanja: „Da li postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu ili kršenje zakona, uključujući korupciju, u uslužnom centru ili u prostorijama uprave“ (sa 78,6 na 62,1%) ili „Da li su rokovi za izdavanje dokumenata i uputstava vidljivi u uslužnom centru ili u prostorijama uprave“ (pad sa 20,7% na 16,6%) i „Da li su u prostorijama vidljivi podaci o kontaktu gradonačelnika ili zamenika sa građanima“ (sa 9,0% na 6,2%) .

Svi pokazatelji vezani za budžet bili su niži u preliminarnom istraživanju, ali mnogi od njih su objavljeni u procesu verifikacije. Nekoliko indikatora je ipak završilo sa nižim rezultatom u odnosu na onaj postignut prošle godine. Drugi pokazatelji na koje je uticala pandemija uključuju pružanje pravovremenih odgovora na FOI zahteve, objavljivanje i ažuriranje informatora o radu (na njih su uticale posebne radne procedure) ili definisanje stalnih termina za sastanke gradonačelnika sa građanima (koji su ukinuti u nekoliko opština tokom pandemije).

Osim utvrđivanja uticaja pandemije na transparentnost, koristili smo i jedan indikator u pokušaju da utvrdimo troškove zaštitnih mera protiv širenja virusa ili bar obim kategorija troškova..

Koristeći svoj indikator “prikiveni kupac” (koncept objašnjen u poglavlju “Metodologija”), Transparentnost Srbija je elektronskom poštom slala zahteve za slobodan pristup informacijama od javnog značaja na adrese svih 170 jedinica lokalne samouprave. Tražili smo informacije o svim vanrednim troškovima povezanim sa pandemijom - iznosima, kategorijama - koje su jedinice lokalne samouprave imale tokom 2020. godine kako bi omogućile nesmetan rad uprave u pandemijskim uslovima (npr. nabavka higijenske opreme i dezinficijensa, dodatno čišćenje i usluge dezinfekcije, nabavka računara i druge opreme koja zaposlenima omogućava rad od kuće).

Na ove zahteve je odgovorilo 130 JLS (od 170), odnosno 76,47%. Od tog broja, 112 odgovora stiglo je u roku od 15 dana, dok je 16 odgovora stiglo u roku od 40 dana. Nakon tog roka stigla su samo 2 odgovora. Dve opštine (Bogatić, Dimitrovgrad) odgovorile su da im je potrebno dodatno vreme (do 40 dana) za pružanje informacija, ali na kraju to nisu učinile.

Od 130 dobijenih odgovora, 9 je bilo nepotpuno ili negativno, što znači da su opštine odgovorile ili da nisu imale vanredne troškove ili da nisu tražile informacije o tome ili su na drugi način izbegle davanje informacija. Konkretan primer takvog odgovora došao je iz gradske opštine Kostolac, iz koje je zatražen elektronski potpis podnosioca zahteva kako bi se razmotrio zahtev poslat e-poštom. Gradske opštine Vranjska Banja i Sevojno odgovorile su da su troškove pokrivali njihovi matični gradovi (Vranje i Užice), dok je sedam JLS samo navelo ukupan iznos troškova koje su imali, bez daljeg preciziranja.

Od ukupno primljenih 130 odgovora, na osnovu sadržaja koje su poslale jedinice lokalne samouprave, na 112 je bilo moguće primeniti analizu troškova po kategorijama.

TS je rasporedila troškove u pet kategorija: troškovi za medicinske potrebe i opremu, troškovi računarske opreme, troškovi dezinfekcije ulica i zgrada, novac potrošen na poklon-pakete za građane i drugi troškovi. Drugi troškovi uključuju one koji nisu pokriveni bilo kojom od gore pomenutih kategorija, kao što su gorivo, štampanje promotivnog materijala i plate za dodatne radnike. **Table no.**

Tabela br.6: Vrste troškova JLS-a vezanih za COVID–19

Kategorija troškova	Broj JLS-a koje su navele ovu vrstu troškova
Medicinske potrebe i zaštitna oprema	112
Kompjuterska oprema	7
Dezinfekcija ulica i zgrada	50
Poklon-paketi za građane	13
Drugi troškovi	37

Kao što je prikazano u tabeli, 112 lokalnih samouprava izjavilo je da ima troškove vezane za medicinske potrebe, sedam je navelo troškove nabavke računarske opreme, 50 JLS troškove vezane za dezinfekciju ulica i zgrada, 13 opština je navelo troškove povezane sa nabavkom poklon-paketa za građane, a 37 lokalnih samouprava označilo je druge troškove.

Što se tiče iznosa troškova, najveći koji se odnosi na medicinsku i zaštitnu opremu bio je 38.501.720,17 dinara (Šabac), a najmanji (osim onih koji su tvrdili da nisu imali troškove za ove namene) 11.869,40

dinara (Golubac). Ukupno, ovi troškovi iznose 159.125.277,56 dinara, a prosečni trošak po jedinici JLS iznosio je 13.260.000 dinara.

Kod računarske opreme, troškovi su se kretali između 561.900,00 dinara (Ub) i 35.100,00 dinara (Paraćin), s tim da je ukupan taj trošak bio 1.593.124,00 dinara a prosečan 227.600 dinara; u slučaju troškova za dezinfekciju ulica i zgrada najviši prijavljeni iznos potrošila je Rača 8.412.451,55 dinara, a najmanji Čičevac 61.273,92 dinara, ukupno je taj iznos bio 76.717.882 dinara, a u proseku 1.534.000 dinara.

Što se tiče poklon-paketa za građane, Požarevac je potrošio 44.169.955 dinara, Bajina Bašta je predstavila najmanji trošak u ovoj kategoriji - 1.000.000 dinara, ukupan trošak u toj kategoriji je bio 133.567.321 dinar, a prosečan 10.274.410 dinara.

U kategoriji „ostali troškovi“, najveći iznos je bio 10.203.815 dinara (Smederevo) - ovaj iznos se odnosio na prevoz putnika tokom vanrednog stanja, angažovanje radne snage i vozila, kao i troškove za druge materijale posebne namene).

Najviši navedeni pojedinačni ukupan iznos troškova lokalne samouprave bio je 52.105.324 dinara (Požarevac), a ukupan iznos svih troškova za 112 jedinica lokalne samouprave koje su pružile podatke bio je 396.326.788 dinara. Postoji dodatnih 103.000.000 dinara za 7 jedinica lokalne samouprave na koje analiza troškova ne može da se primeni jer je naveden samo ukupan iznos troškova, ali ne i kategorije. Tako su ukupni troškovi 500.000.000 dinara (oko 4,25 miliona EUR).

Izabrani pojedinačni primeri

Skupština i veće

Dobre prakse:

- Kanjiža - Dobar primer objavljivanja odluka Skupštine <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?aid=2363&mnu=2>
- Senta - Dobar primer objavljivanja odluka Skupštine http://www.zenta-senta.co.rs/cr/%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B0%BC%D0%BE%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_2/p/20/10_01_2014_Materijal-za-sednicu-SO.html/4
- Plandište - Korisne web stranice o Skupštini opštine i radu opštinskih veća - <http://plandiste-opstina.rs/lokalna-vlast/skupstina-opstine/sednice-so>
- Pančevo – Informacije o sednicama Gradskog veća: <http://www.pancevo.rs/lokalna-samouprava/gradsko-vece/odluke-gradskog-veca>
- Bački Petrovac- Službeno glasilo sa sadržajem, spisak objavljenih odluka <http://www.backipetrovac.rs/dokumenti/sluzbeni-list-opstine-backi-petrovac>
- Kragujevac - Dobar primer objavljivanja odluka Veća <https://www.kragujevac.rs/lokalna-samouprava/gradsko-vece/odluke-gradskog-veca> i skupštinskih odluka <https://www.kragujevac.rs/lokalna-samouprava/skupstina-grada/sednice-skupstine-grada>
- Leskovac – Dobar primer objavljivanja skupštinskih odluka - <https://www.gradleskovac.org/index.php/lokalna-samouprava/skupstina-grada/sednice-skupstine/> <https://www.gradleskovac.org/index.php/lokalna-samouprava/gradsko-vece/sednice-gv>
- Gadžin Han - Sve sednice Skupštine opštine (i zapisnici)- <http://gadzinhan.rs/lokalna-samouprava/skupstina/akti-so/> i sve odluke sa sednica Opštinskog veća - <http://gadzinhan.rs/lokalna-samouprava/opstina/akti-veca>
- Sombor – Dobar primer prisustva građana na sednicama skupštine - <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/skupstina-grada/prisustvo-gradjana-sednicama-skupstine-grada/> , a lista odbornika se može preuzeti u Word dokumentu sa tabelom koja sadrži e-mail adrese- <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/skupstina-grada/odbornici-skupstine-grada-sombora/>
- Krupanj - sadrži informacije o svim članovima skupštinskih radnih tela - <http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=65>
- Žabari– Kontakti odbornika: <https://zabari.org.rs/lokalna-samouprava/skupstina-opstine/odbornici/> , takođe u informatoru o radu: <https://zabari.org.rs/wp-content/uploads/2020/12/2020-Informator-dec-2020.pdf>
- Novi Sad - Postoji android aplikacija za pregled skupštinskih materijala (nije, međutim, dostupna na sajtu) - <https://play.google.com/store/apps/details?id=vpetrovic.skupstinans>

- Vrnjačka Banja - Postoje najave sednica Skupštine opštine - dnevni red i kompletan materijal, uključujući i delove zapisnika sa prethodne sednice
<http://vrnjackabanja.gov.rs/aktuelnosti/skupstina-opstine>
- Novi Pazar – Postoji e-Skupština - <http://www.eskupstina.novipazar.rs>

Svi dokumenti o kojima se razgovaralo na sednicama, uključujući zapisnike, postavljeni su; Odbornici su detaljno predstavljeni, uključujući i informacije o članstvu u radnim telima. Postoji kontaktna forma preko koje se može postaviti pitanje odborniku.

- Bečej – Postoji posebna skupštinska web stranica – <http://www.skupstina.becej.rs/sr/> i postoji mehanizam za postavljanje pitanja odbornicima, koji odgovaraju putem mejla; pitanja i odgovori su vidljivi.
<http://www.skupstina.becej.rs/%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%98%D1%82%D0%B5-%D0%BE%D0%B4%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B8%D0%B0/>

- Zrenjanin - Dobar primer objavljivanja odluka Skupštine

<http://www.zrenjanin.rs/sr-lat/skupstina-grada/prethodne-sednice-skupstine-grada>

Budžet

Dobre prakse:

- Žitište- Dobar primer - javna rasprava trajala je od 19. novembra do 4. decembra, međutim samo o kapitalnim investicijama, a ne o celokupnom budžetu. <http://www.zitiste.org.rs/183-2019-01-25-12-57-12/2746-202015>
- Sombor - Dobar primer - izveštaj sa javne rasprave, budžetska dokumenta po godinama i mesečni izveštaji: <https://www.sombor.rs/dokumenti-organa-grada/budzet-grada-sombora/2021-godina>
- Ljubovija - Budžetski portal, sa dokumentima koji su sortirani po godinama. Objavljivanje mesečnih izveštaja o izvršenju. http://109.92.31.60/bportal/client/performances/IZVESTAJ_8
- Veliko Gradište – Javna rasprava: <http://velikogradiste.rs/javna-rasprava-za-pripremu-odluke-o-budhetu-za-2021-godinu/> i budžetski portal sa mesečnim izveštajima o izvršenju: http://109.92.20.178/bportal/client/performances/IZVESTAJ_8
- Sokobanja – dnevni izveštaji o izvršenju: <https://sokobanja.ls.gov.rs/archives/category/realizacija-budzeta>
- Bač – Poziv i izveštaj sa javne rasprave: <http://www.bac.rs/sr/%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B00%D0%B2%D0%B0-%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%80%D1%82%D1%83-%D0%BE%D0%B4%D0%BB%D1%83%D0%B0%BA%D0%B5-%D0%B1%D1%83%D1%9F%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B5-%D0%B1%D0%B0%D1%87-%D0%B7%D0%B0-2021-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%83-0>
- Žabari – Poziv na javnu raspravu sa dokumentima: <https://zabari.org.rs/dokumenti/budzet/poziv-za-javnu-raspravu-3>

- Kovin – Dobar primer izveštaja sa javne rasprave: <https://www.kovin.rs/javne-rasprave>
<https://www.kovin.rs/wp-content/uploads/Izvestaj-o-procesu-konsultacija-sa-gradjanima.pdf>
- Apatin - Savršeno strukturiran i transparentan budžet, po godinama; svi dokumenti su kategorizovani; objavljeno je obrazloženje budžeta - <http://www.soapatin.org/budzet>
- Vrnjačka Banja - Dobar primer budžetske stranice: sve je na njoj, uključujući i poziv za javnu raspravu i izveštaje sa diskusije - <http://vrnjackabanja.gov.rs/dokumenta/budzet>
- Vranje - Mesečni izveštaji o sprovođenju budžeta u formi izveštaja za građane nalaze se na stranici: <http://www.vranje.org.rs/dokumenta.php?id=11354>
- Petrovac – Dobra budžetska stranica: <https://www.petrovacnamlavi.rs/dokumenta/budzet>
- Nova Varoš - Dobra budžetska stranica: <http://www.novavaros.rs/index.php/2013-05-28-18-57-20.html>

Lokalna samouprava i građani

Dobre prakse:

- Sombor – Raspored gradonačelnika: <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/gradonacelnik/raspored-aktivnosti-gradonacelnika>
- Rakovica – Stranica pogodna za korisnike: <https://rakovica.rs/servis-gradjana/gradjanska-stanja>
- Bač - Administrativne procedure sa opisom i rokovima http://www.bac.rs/administrativni_postupci
- Niš - Elektronski registar propisa - <http://www.eservis.ni.rs/propisi/i> Elektronski registar upravnih postupaka <http://regap.ni.rs/>
- Vranje - Elektronski registar upravnih postupaka - <https://regap.vranje.org.rs/>
- Šabac – Omogućava građanima da prate status svojih predmeta (upravni postupak) - <http://213.240.36.188/pls/apex/f?p=520:1:0:>
- Bor. Građani mogu da prate stanje svojih predmeta http://77.46.142.54:8888/web_portal_bor/default.cfm
- Boljevac - građani mogu da prate stanje svojih predmeta <http://www.boljevac.org.rs/status-vaseg-predmeta>
- Novi Pazar – Status predmeta <http://91.150.87.126/PublicWebUIsp>

Pristup informacijama od javnog značaja i informator o radu

Dobre prakse:

- Bačka Topola - Detaljna prezentacija usluga u informatoru o radu
https://www.btopola.org.rs/sites/default/files/dokumenti/informator_o_radu.pdf
- Zrenjanin – Dobar informator o radu <http://www.zrenjanin.rs/sr-lat/gradska-vlast/informator-o-radu-organa-grada-zrenjanina>
- Pančevo – Informator o radu se redovno ažurira <http://www.pancevo.rs/informator-o-radu/>
- Inđija - Dobro predstavljene usluge u informatoru o radu

<https://www.indija.rs/upload/2021/%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%20%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%83%D0%BE%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%20%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%B5%D0%98%D0%BD%D1%92%D0%B8%D0%B8%D0%B8%D1%98%D0%B0,%D0%2001.02.2021.%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5.pdf>

- Ruma –
<https://www.ruma.rs/portal2/jupgrade/dokumenta/Informator%20o%20radu%20SO%20Ruma%20broj%2064%20oktobar%202020.g.pdf>
- Požarevac – Dobro strukturiran informator o radu
<https://pozarevac.rs/dokumentacija/>
- Varvarin - Dobri primeri predavljanja rokova za pružanje usluga
<http://varvarin.org.rs/wp-content/uploads/2020/12/Informator-o-radu-30.11.2020..pdf>
- Bečej - Veoma detaljno uputstvo o pristupu informacijama od javnog značaja, za sve organe vlasti u opštini od kojih se mogu tražiti informacije (uključujući i mesne zajednice, javne ustanove i javna preduzeća) -
<http://www.becej.rs/%d1%81%d0%b5%d1%80%d0%b2%d0%b8%d1%81-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%92%d0%b0%d0%bd%d0%b0/%d0%b8%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%bd0%b0%d1%86%d0%b8%d1%98%d0%b5-%d0%be%d0%b4-%d1%98%d0%b0%d0%b2%d0%b2%d0%b0%bd%d0%be%d0%b3-%d0%b7%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d1%87%d0%b0%d1%98%d0%b0/>
- Vrnjačka Banja - Sveobuhvatna veb stranica posvećena podnošenju zahteva za pristup informacijama od javnog značaja - <http://vrnjackabanja.gov.rs/dokumenta/zahtev-za-informacije-od-javnog-znacaja>

Javne nabavke

Dobre prakse:

- Subotica - Dobro strukturirana stranica o javnim nabavkama:
<http://www.subotica.rs/index/page/lg/sr/id/4093>

- Čoka – Dobar primer stranice posvećene javnim nabavkama: http://www.coka.rs/sr/doc/javna_nabavka/#PJN
- Sremska Mitrovica - Dobar primer stranice posvećene javnim nabavkama: http://www.sremskamitrovica.rs/kategorija.php?cat_id=65
- Valjevo - Dobar primer stranice posvećene javnim nabavkama: <https://www.valjevo.rs/javne-nabavke/>
- Medijana – Zanimljiva stranica posvećena javnim nabavkama (tabela dokumenata) - <http://medijana.rs/javne/2021>
- Beograd - Postoji poseban gradski portal o javnim nabavkama - <https://nabavke.beograd.gov.rs/Pretraga.aspx?tab=1>
- Sombor – Javne nabavke su grupisane, odvojene su tekuće od okončanih. - <https://www.sombor.rs/gradska-uprava/javne-nabavke-2/>; arhiva sadrži javne nabavke iz prethodnih godina

Javna preduzeća i javne ustanove

Dobre prakse:

- Kanjiža – Evidencija o izboru direktora: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?mnu=2&art=3-5-3-dokumenti-sr.html>
- Apatin – Baner na početnoj strani – pitajte direktore javnih preduzeća <http://www.soapatin.org/pitajte-direktore>
- Bečej – Dokumenta javnih preduzeća predstavljena na sajtu opštine <http://www.becej.rs/%d0%be%d0%bf%d1%88%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d0%b1%d0%b5%d1%87%d0%b5%d1%98/%d1%98/%d1%8898%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4%d1%83%d0%b7%d0%b5%d1%9b%d0%b0>
- Paraćin - Dokumenta javnih preduzeća predstavljena na sajtu opštine <https://www.paracin.rs/index.php/ustanove-jp/javna-preduzeca/javno-preduzece-vodovod>
- Čačak - Dokumenta javnih preduzeća predstavljena na sajtu grada. Takođe i dokumenti o imenovanju direktora: https://www.cacak.org.rs/Izvestaj_o_radu-280-1
- Novi Pazar – Dobri primeri – svi dokumenti na web stranici: <https://www.novipazar.rs/lokalna-samouprava/javna-preduzeca#rukovodstvo-5>
- Leskovac - Dokumenta javnih preduzeća predstavljena na sajtu grada. <https://www.gradleskovac.org/index.php/vazna-dokumenta/izvestaji-o-radu-i-planovi>.
- Ljubovija - Imena članova upravnih i nadzornih odbora koje bira Skupština opštine - <http://www.ljubovija.rs/lokalna/66>
- Plandište – Dobra stranica o javnim preduzećima i ustanovama - <http://plandiste-opstina.rs/lokalna-vlast/javna-preduzeca-ustanove/>
- Novi Sad – Postoje informacije o direktorima i članovima upravnih odbora i nadzornih odbora javnih preduzeća, javnih ustanova i školskih odbora – <http://www.novisad.rs/articles/45>

- Niš – Postoji stranica o javnim preduzećima sa cenama usluga, izveštajima o poslovanju i finansijskim izveštajima - <http://www.gu.ni.rs/institucije/javna-preduzeca/>

Javne rasprave i javni konkursi

Dobre prakse:

- Bečej - zapisnik o imovini (nepokretnosti) u vlasništvu opštine koja je zakupljena <http://www.becej.rs/wp-content/uploads/2021/03/ZAKUP.pdf>
- Boljevac - zapisnik o imovini (nepokretnosti) u vlasništvu opštine koja je zakupljena <http://bor.rs/komunalni-poslovi/>
- Kučevo – Javni pozivi objavljeni po oblastima, sveobuhvatni i jasni:

<http://www.kucevo.rs/servis-gradana/javni-konkursi-i-pozivi-u-2021.php>

- Kragujevac – Javni pozivi i odluke su grupisani - <https://www.kragujevac.rs/e-usluge/konkursi-stipendije-pozivi/>
- Bač – Javni pozivi i odluke [grupisani https://www.bac.rs/sr/konkursi](https://www.bac.rs/sr/konkursi)
- Vladimirci – Javni pozivi i odluke su grupisani. Moglo bi se bolje urediti u smislu grafičke prezentacije, ali je u osnovi dobar primer - <http://vladimirci.org.rs/web/oglasii-konkursi/>
- Sombor – Izveštaji o realizovanim medijskim projektima: <https://www.sombor.rs/aktuelnosti/konkursi/odluke-po-konkursu/izvestaj-o-realizovanim-projektima-proizvodnje-medijskih-sadrzaja-u-2019-godini/>
- Vranje – izveštaji o realizovanim projektima: <http://www.vranje.org.rs/dokumenta.php?id=17212>

Ostala pitanja

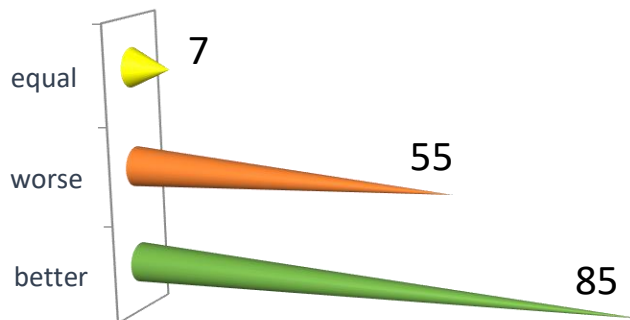
Dobre prakse:

- Beograd – Godišnji izveštaj o radu uprave sadrži broj zaposlenih za svaki sektor: https://www.beograd.rs/images/file/2f34e1f06bbc63fd021a5e590487f712_5968975364.pdf
- Čoka – Plate predstavljene u posebnom dokumentu: <http://www.coka.rs/sr/download/finizvestaji/2020-01.php>
- Petrovac – Baner za prijavljivanje korupcije na početnoj strani: <https://www.petrovacnamlavi.rs/prijavi-korupciju/>
- Rača - Baner za prijavljivanje korupcije na početnoj strani: <http://korupcija.bezbednost.org/prijavi-korupciju/>
- Zaječar- Prijava korupcije: <http://www.zajecar.info/kontakt>

- Sombor - Broj zaposlenih: <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/broj-zaposlenih-u-ogranima-ls/broj-zaposlenih-u-ogranima-ls-2020-godina/>
- Kovin - Postoji registar zaposlenih za svaki mesec - <https://www.kovin.rs/registar-zaposlenih/>
- Novi Pazar - Registar lobista - <https://www.novipazar.rs/usluge/3645-registar-lobista>
- Sombor - Veoma detaljne informacije o lokalnoj zajednici: <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/mesne-zajednice/>
- Žabari – Sveobuhvatna stranica prostornih planova i planova opšte i detaljne regulacije - <https://zabari.org.rs/dokumenti/category/planska-dokumenta/>
- Bač - Odlična pretraga dokumenata po kategorijama i godini - <https://www.bac.rs/sr/dokumenta>
- Sombor - Postoji tabela sa listom svih imenovanih i zaposlenih lica u organima grada - <https://www.sombor.rs/dokumenti-organa-grada/imenovana-postavljena-i-zaposlena-lica/> i spisak zaposlenih u gradskim službama, u budžetskoj inspekciji i kod javnog pravobranioca koji dobijaju nadoknadu putnih troškova. Ovo je odličan primer: iako nije među indikatorima istraživanja, u pitanju je dobra mera za sprečavanje zloupotreba.
- Vrbas - Poseban sajt Odeljenja za urbanizam - <https://urbanizam.vrbas.net/> i inspeksijskih službi - <https://inspekcije.vrbas.net/>

Poređenje sa prethodnim LTI istraživanjima

Grafikon br.5: Poređenje 2021 / 2020, Koliko je JLS-a ostvarilo bolji, lošiji ili istovetan rezultat

Ukupan prosečan LTI za 145 JLS u 2021. godini (47.8) bolji je od onog ostvarenog u 2020.godini (45.9). Sedam gradova i opština ostvarilo je isti rezultat kao prošle godine. Više od jedne trećine JLS (55) pogoršalo je svoj rezultat u odnosu na 2020 (tada ih je svega 28 imalo lošiji rezultat u odnosu na 2019).

Činjenica da 62 od 145 JLS nije napredovalo ili je pogoršalo svoj skor upućuje na zaključak da ima još veoma puno prostora za poboljšanje, kao i da je održivost postignute transparentnosti jedan od glavnih izazova.

Najbolje rangirana opština je Bečej sa 90 poena (83 u LTI 2020), a slede Sombor sa 88 (80 in 2020), i Kanjiža sa 83 (77 u LTI 2020). Novi Pazar je četvrti sa 78 (82 u 2020). Sokobanja, Leskovac i Vranje dele peto mesto sa 75 (68, 75, 73 u LTI 2020).

Na dnu tabele su Jagodina (23), Svilajnac (23), Bujanovac (21) i Preševo (21).

Deset JLS koje su napredovale za 10 ili više poena tokom prethodnih godinu dana su Veliko Gradište (24), Boljevac (24), Požarevac (20), Novi Sad i Malo Crniće (17), Bor (16), Bela Crkva (15), Beograd (13), Pećinci (13), Koceljeva (13), Kragujevac (13), Despotovac (13), Voždovac (13), Kladovo (12), Kuršumlija (12), Čuprija (11), Čukarica (11), Sevojno (10) i Vlasotince (10).

Sa druge strane, Pantelej je izgubio 16, Golubac 15, Bujanovac 13, Gadžin Han 13 i Vrbas 10 poena.

To je još jedan dokaz **da jednom postignut nivo transparentnosti ni u kom slučaju nije garancija održive dobre prakse.** To može biti stvar političkih prioriteta ili pojedinačnog napora jednog državnog službenika. Suprotno tome, **pisane procedure i nezavisan monitoring mogli bi da pomognu u održavanju dobrih rezultata, i više od svega, pojedinačnim naporima ili zainteresovanim državnim službenicima i donosiocima odluka.**

Preporuke

Posle tri uzastopna ciklusa ocenjivanja i rangiranja, **održivost transparentnosti nameće se kao jedno od glavnih pitanja**. Osim nekoliko opština koje su rešene da povećavaju i održavaju LTI skor (i transparentnost) i jednog broja onih koje stagniraju u donjem delu tabele, većina ostalih JLS imala je uspona i padova u zavisnosti od aktuelnih političkih (ili administrativnih) lidera, kapaciteta i prioriteta. Čak je i u onim JLS koje su stalno na vrhu upitno da li će se poeni očuvati u slučaju da dođe do personalnih promena na nekim pozicijama u upravi ili na nivou gde se donose političke odluke. Stoga, **TS preporučuje da se više napora uloži u održavanje nivoa povećane transparentnosti kroz razvijanje procedura propisanih aktima**. Ti akti bi, na svaki način, trebalo da uključuju odgovornost za ispunjavanje propisanih zadataka.

Bez univerzalnog modela za veb sajtove JLS, a ne samo okvira kakav je propisan Uputstvom IT kancelarije, TS preporučuje jedinicama lokalne samouprave da preuzmu ili dalje razvijaju primere dobre prakse. Neke od takvih dobrih praksi su predstavljene u ovom izveštaju.

Transparentnost Srbija ponovo podseća na preporuke date u prethodnim ciklusima istraživanja - **najvažnije informacije na sajtu (o budžetu, odlukama skupštine opštine, saveta, informacijama o javnim preduzećima, javnim nabavkama itd.) je potrebno sistematizovati**.

To se posebno odnosi na:

- stranicu posvećenu aktivnostima skupštine (da se ne predstavljaju samo nadležnosti i članovi gradonačelnika i veća. Na ovoj stranici bi trebalo da se nalaze svi relevantni dokumenti i informacije, kao što su najava naredne sednice sa dnevnom redom i materijalom (uključujući i zapisnike sa prethodnih sednica), izveštaji sa sednica, sa donetim odlukama ili tačnim linkovima ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene;
- posebnu stranicu posvećenu budžetu, na kojoj nije prikazan samo usvojen budžet već i sve druge informacije i dokumenti u vezi sa budžetom (čak i ako su duplirane sa stranica na kojima su vesti ili javni konkursi) – periodični izveštaji o izvršenju, završni računi (godišnji izveštaj), rebalansi, građanski budžeti, pozivi na javne rasprave o budžetu i izveštaji sa javnih rasprava. Ovi dokumenti bi trebalo da budu sortirani po godinama.

TS preporučuje objavljivanje izveštaja o implementaciji projekata NVO/medija koje je finansirala JLS.

- informacije o javnim konkursima i pozivima koji bi trebalo da budu objavljeni zajedno sa informacijama o rezultatima konkursa (kao što je to slučaj sa većinom javnih nabavki, kada se grupišu sve informacije vezane za procedure jedne nabavke). TS preporučuje objavljivanje izveštaja o implementaciji (i/ili evaluaciji) projekata NVO/medija koje je finansirala JLS

Elektronski registar administrativnih procedura je od velike pomoći i trebalo bi da bude uveden u sve gradove i opštine. Čak i u ovoj digitalnoj eri, JLS bi trebalo da vode računa o tome da neki građani, korisnici njihovih servisa, ne koriste internet. Zbog toga bi najvažnije informacije o procedurama i rokovima postupanja opštinskih uprava trebalo da budu vidljive u uslužnim centrima ili da se građanima omogući (uz eventualnu pomoć zaposlenih) da na računaru u prostorijama JLS pristupe registru administrativnih procedura;

Kontakt informacije odbornika (e-mail adrese, brojevi telefona, vreme i mesto za redovne sastanke sa građanima, ukoliko je definisano) bi trebalo da budu objavljene na sajtovima, uz spiskove odbornika;

JLS koje imaju tehničke i finansijske mogućnosti, trebalo bi da uspostave mehanizme putem kojih bi građani mogli da prate tok svog predmeta i dobiju podatke o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima. Ukoliko takve mogućnosti ne postoje, TS preporučuje da se vidno objave brojevi telefona državnih službenika od kojih se mogu dobiti ove informacije. Ovo bi bilo regulisano i elektronskim registrom administrativnih procedura. JLS bi se mogle obratiti donatorima za pomoć u finansiranju ovog mehanizma, ili ponuditi građanima da odluče u ranoj raspravi o budžetu da li bi takvi troškovi (kao i izgradnja baze podataka administrativnih postupaka) trebalo da budu uključeni u budžet;

JLS bi trebalo jasno da obaveste građane **o svojim mehanizmima za prijavljivanje nepravilnosti**, uključujući mehanizme za prijavljivanje sumnje na korupciju. Te informacije bi trebalo da objavljuju na sajtovima i u administrativnim prostorijama;

JLS bi trebalo da pripreme svoje **informatore o radu u skladu** sa obaveznim uputstvom (pravilnikom) koji je propisao Poverenik za Informacije od javnog značaja i da ih ažuriraju u skladu sa uputstvom (najmanje jednom mesečno);

JLS bi trebalo da uredi svoje stranice posvećene javnim preduzećima, javni komunalnim preduzećima i javnim ustanovama. Preporuka TS je da se ove stranice koriste za formiranje segmenta posvećenog svim informacijama i dokumentima. Deo ove stranice bi trebalo da bude posvećen delovanju Komisije za izbor direktora JP/JKP i da se na njoj objavljuju svi dokumenti nastali u radu Komisije. Ovo se posebno odnosi na zapisnike sa sednica. Svrha bi bila da se vidi na koji način su bodovani kandidati i formirane rang liste.

JLS bi trebalo da učine javnim podatke o nepokretnostima u svom vlasništvu (poslovni prostor, stanovi i drugi objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište), sa podacima o korisnicima i iznosima zakupa koji korisnici plaćaju. To mogu učiniti kreiranjem svoje baze podataka ili koristeći aplikaciju koju priređuje Direkcija za imovinu RS.

Aneksi

Aneks 1. Prosečan rezultat po indikatoru

Indikatorska pitanja	% max od rezultata
87. Da li su podaci o broju zaposlenih u JLS objavljeni na sajtu?	97,9%
90. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi i/ili urbanistički planovi?	97,9%
33 Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju?	97,2%
48. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?	96,6%
50. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljani podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?	96,6%
46. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama na sajtu?	95,9%
75. Da li jedinica lokalne samouprave na sajtu redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?	95,2%
95. Da li je predsednik opštine/gradonačelnik podneo izveštaj o imovini?	95,2%
34. Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih (gradskih) inspekcija?	94,5%
49. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?**	94,5%
15. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? **	93,1%
27. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta odnosno da li je vidljiva struktura sredstava namenjena za indirektno korisnike?	92,4%
70. Da li su podaci o broju zaposlenih u JU objavljeni na sajtu?	91,0%
11. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika?	88,3%
55. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP?	86,2%
45. JLS nema neizvršena rešenja Poverenika u 2020. godini?	85,5%
28. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?	83,4%

56. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama sa podacima o JU?	82,8%
13. Da li je službeni list dostupan na sajtu? **	81,4%
77. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?	79,3%
43. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije? **	77,9%
57. Da li posmatrano JP ima svoj sajt?	77,9%
86. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu?	77,9%
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava NVO?	76,6%
17. Da li je na sajtu objavljen budžet u mašinski čitljivom ili pretraživom obliku?	75,2%
23. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?	71,0%
31. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?	71,0%
94. Da li je usvojen Lokalni antikorupcijski plan?	69,7%
58. Da li posmatrana JU ima svoj sajt?	69,0%
59. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?	69,0%
16. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu?	68,3%
72. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu JLS ili JP/JU?	65,5%
30. Da li na u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?	62,1%
60. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?	62,1%
37. Da li na sajtu postoje podaci o uslugama koje opština pruža ?	60,7%
21. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?	57,9%
53. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)?	57,9%
38. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/ predsednicima mesnih zajednica?	55,9%
52. Da li informator sadrži aktuelan godisnji plan javnih nabavki ili link ka planu?	55,2%

25. Da li je u poslednjih 12 meseci razmatran i objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?	54,5%
73. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?	54,5%
78. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa/rešenja za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?	53,8%
9 Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine?	49,0%
54. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje ili link ka registru ili mestu na sajtu gde su i usluge i rokovi?	49,0%
14 Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?	47,6%
51. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca?	45,5%
80. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa (rešenja) za dodelu sredstava NVO?	44,1%
88. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?	42,8%
44. Protiv JLS nisu podnošene žalbe u 2020. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja?	40,0%
18. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	39,3%
22. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?	39,3%
40. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine (ili zamenika) sa građanima?	37,2%
39. Da li na sajtu ili u informatoru postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju sednicama skupštine i uputstvo kako se prijavljuju?	36,6%
24. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?	35,9%
83. Da li je na sajtu objavljena važeća strategija razvoja JLS?	34,5%
66. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP?	33,8%
1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? **	33,1%
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?	31,7%

68. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni izveštaji o radu javnih ustanova?	26,2%
67. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni izveštaji o radu JP?	25,5%
3 Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	24,8%
74. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?	24,8%
69. Da li su na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS objavljeni godišnji planovi rada javnih ustanova?	24,1%
19. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomske klasifikacije?	21,4%
64. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?	20,7%
5 Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?	20,0%
6 Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine?	20,0%
26. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljena i razmatrana revizija završnog računa budžeta?	20,0%
61. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?	19,3%
10 Da li na sajtu JLS postoje najave sednica opštinskog/gradskog veća?	18,6%
42. Da li opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?	18,6%
65. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU?	17,9%
62. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU?	17,2%
85. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu?	17,2%
93. Da li je usvojen plan integriteta i da li je JLS izvestila o njegovoj primeni?	17,2%
29. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva?	16,6%
12. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?	15,9%
2 Da li su odluke koje usvaja gradsko veće obavljene i dostupne na sajtu?	13,8%
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	12,4%
32. Da li svi mehanizmi za prijavu korupcije i nepravilnosti dozvoljavaju anonimne prijave?	11,0%

35. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu?	10,3%
20. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	8,3%
36. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?	7,6%
8 Da li su na sajtu objavljeni amandmani (i obrazloženja amandmana) podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?	6,2%
41. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima?	6,2%
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO koje je finansirala opština?	5,5%
82. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji medijskih projekata koje je finansirala JLS?	4,8%
63. Postoji li stranica Komisije za izbor direktora JP sa svim dokumentima, uključujući zapisnike sa sednica?	4,1%
76. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?	4,1%
47. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?	3,4%
84. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?	2,8%
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?	2,8%
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika/predsednika opštine?	2,8%
89. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?	2,1%
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali?	0,0%

Aneks 2. Rezultati po opštinama/gradovima - poređenje sa LTI 2020

		LTI	LTI	LTI		
	Opština /Grad	2019	2020	2021	Promena u poenima	Procentualna promena
1	Bečej	38	83	90	7	8,4%
2	Sombor	52	80	88	8	10,0%
3	Kanjiža	47	77	83	6	7,8%
4	Novi Pazar	66	82	78	-4	-4,9%
5	Sokobanja	46	68	75	7	10,3%
5	Leskovac	60	75	75	0	0,0%
5	Vranje	60	73	75	2	2,7%
8	Novi Sad	43	56	73	17	30,4%
9	Veliko Gradište	64	47	71	24	51,1%
10	Subotica	51	63	69	6	9,5%
11	Kragujevac	42	55	68	13	23,6%
12	Vladičin Han	43	60	65	5	8,3%
13	Boljevac	40	40	64	24	60,0%
13	Vrnjačka Banja	62	63	64	1	1,6%
15	Bor	42	46	62	16	34,8%
15	Užice	64	70	62	-8	-11,4%
17	Temerin	52	59	61	2	3,4%
17	Mali Zvornik	36	52	61	9	17,3%
17	Petrovac	51	59	61	2	3,4%
20	Žabalj	36	55	60	5	9,1%
21	Ruma	49	56	59	3	5,4%
21	Požarevac	57	39	59	20	51,3%
23	Indija	52	55	58	3	5,5%
24	Zrenjanin	44	63	57	-6	-9,5%
24	Srbobran	46	53	57	4	7,5%
26	Apatin	41	51	56	5	9,8%
26	Varvarin	51	49	56	7	14,3%
26	Kuršumlija	45	44	56	12	27,3%
29	Plandište	67	63	55	-8	-12,7%
29	Krupanj	48	58	55	-3	-5,2%
29	Ljubovija	45	52	55	3	5,8%
29	Knjaževac	54	54	55	1	1,9%
29	Nova Varoš	45	47	55	8	17,0%
29	Čajetina	43	57	55	-2	-3,5%
35	Bačka Topola	45	54	54	0	0,0%
35	Senta	51	58	54	-4	-6,9%

35	Bač	49	49	54	5	10,2%
35	Priboj	48	55	54	-1	-1,8%
35	Čačak	54	58	54	-4	-6,9%
35	Blace	37	46	54	8	17,4%
41	Smederevo	39	51	53	2	3,9%
41	Požega	40	54	53	-1	-1,9%
41	Ivanjica	46	55	53	-2	-3,6%
41	Kraljevo	57	47	53	6	12,8%
41	Raška	44	47	53	6	12,8%
46	Kula	45	48	52	4	8,3%
46	Mionica	37	47	52	5	10,6%
46	Osečina	33	53	52	-1	-1,9%
46	Kosjerić	30	43	52	9	20,9%
46	Vlasotince	35	42	52	10	23,8%
51	Novi Kneževac	39	50	51	1	2,0%
51	Negotin	45	48	51	3	6,3%
51	Arilje	39	53	51	-2	-3,8%
51	Bosilegrad	52	48	51	3	6,3%
55	Kikinda	49	47	50	3	6,4%
55	Odžaci	41	48	50	2	4,2%
55	Šabac	41	57	50	-7	-12,3%
58	Čoka	39	45	49	4	8,9%
58	Bački Petrovac	51	51	49	-2	-3,9%
58	Beočin	35	42	49	7	16,7%
58	Sremska Mitrovica	45	51	49	-2	-3,9%
58	Valjevo	40	45	49	4	8,9%
58	Babušnica	47	48	49	1	2,1%
64	Pančevo	45	49	48	-1	-2,0%
64	Loznica	38	46	48	2	4,3%
64	Ljig	29	39	48	9	23,1%
64	Kučevo	33	51	48	-3	-5,9%
64	Paraćin	66	50	48	-2	-4,0%
64	Aleksinac	40	43	48	5	11,6%
70	Despotovac	37	34	47	13	38,2%
70	Kladovo	28	35	47	12	34,3%
70	Kruševac	52	47	47	0	0,0%
70	Ražanj	33	45	47	2	4,4%
74	Beograd	30	33	46	13	39,4%
74	Opovo	33	42	46	4	9,5%
74	Lajkovac	35	41	46	5	12,2%
77	Novi Bečej	48	45	45	0	0,0%
77	Žabari	37	40	45	5	12,5%

77	Malo Crniće	38	28	45	17	60,7%
77	Bajina Bašta	34	46	45	-1	-2,2%
77	Bojnik	41	50	45	-5	-10,0%
82	Vrbas	40	54	44	-10	-18,5%
82	Irig	48	48	44	-4	-8,3%
82	Velika Plana	36	45	44	-1	-2,2%
82	Topola	50	52	44	-8	-15,4%
82	Trstenik	47	49	44	-5	-10,2%
82	Medveđa	26	37	44	7	18,9%
88	Vladimirci	36	38	43	5	13,2%
88	Prijepolje	37	42	43	1	2,4%
88	Gadžin Han	46	56	43	-13	-23,2%
88	Dimitrovgrad	38	51	43	-8	-15,7%
88	Crna Trava	41	41	43	2	4,9%
93	Žagubica	35	45	42	-3	-6,7%
93	Tutin	36	45	42	-3	-6,7%
93	Ćičevac	42	38	42	4	10,5%
93	Doljevac	33	41	42	1	2,4%
93	Surdulica	42	40	42	2	5,0%
98	Vršac	42	40	41	1	2,5%
98	Stara Pazova	26	40	41	1	2,5%
98	Rekovac	39	37	41	4	10,8%
98	Svrljig	43	37	41	4	10,8%
98	Pirot	46	45	41	-4	-8,9%
103	Žitište	37	44	40	-4	-9,1%
103	Rača	34	49	40	-9	-18,4%
103	Ćuprija	29	29	40	11	37,9%
103	Gornji Milanovac	28	49	40	-9	-18,4%
103	Niš	34	46	40	-6	-13,0%
108	Kovin	40	41	39	-2	-4,9%
108	Bačka Palanka	37	37	39	2	5,4%
108	Lapovo	39	37	39	2	5,4%
108	Sjenica	34	39	39	0	0,0%
108	Žitorađa	30	38	39	1	2,6%
113	Kovačica	28	36	38	2	5,6%
113	Sremski Karlovci	22	31	38	7	22,6%
113	Pećinci	29	25	38	13	52,0%
113	Šid	30	32	38	6	18,8%
113	Ub	20	40	38	-2	-5,0%
113	Smed. Palanka	12	41	38	-3	-7,3%
113	Golubac	33	53	38	-15	-28,3%
113	Knić	26	34	38	4	11,8%

113	Brus	35	41	38	-3	-7,3%
113	Bela Palanka	39	46	38	-8	-17,4%
123	Mali Idoš	36	39	37	-2	-5,1%
123	Alibunar	31	36	37	1	2,8%
123	Batočina	36	39	37	-2	-5,1%
123	Lučani	33	32	37	5	15,6%
127	Majdanpek	32	39	36	-3	-7,7%
127	Prokuplje	37	38	36	-2	-5,3%
127	Lebane	25	30	36	6	20,0%
127	Trgovište	34	32	36	4	12,5%
131	Titel	29	40	35	-5	-12,5%
131	Koceljeva	23	22	35	13	59,1%
133	Ada	26	37	34	-3	-8,1%
134	Sečanj	26	34	33	-1	-2,9%
134	Bela Crkva	21	18	33	15	83,3%
134	Arandelovac	44	39	33	-6	-15,4%
134	Zaječar	43	42	33	-9	-21,4%
134	Aleksandrovac	37	39	33	-6	-15,4%
139	Nova Crnja	23	33	30	-3	-9,1%
140	Merošina	26	24	29	5	20,8%
141	Bogatić	19	31	28	-3	-9,7%
142	Jagodina	21	21	23	2	9,5%
142	Svilajnac	18	22	23	1	4,5%
144	Bujanovac	32	34	21	-13	-38,2%
144	Preševo	13	23	21	-2	-8,7%
	Municipality	LTI 2019	LTI 2020	LTI 2021	Growth 2021/2020	Growth 2021/2020 (%)
1	Barajevo *	32	47	42	-5	-10,6%
2	Voždovac *	24	22	35	13	59,1%
3	Vračar *	26	24	31	7	29,2%
4	Grocka *	31	28	37	9	32,1%
5	Zvezdara *	38	40	40	0	0,0%
6	Zemun *	26	38	29	-9	-23,7%
7	Lazarevac *	36	36	43	7	19,4%
8	Mladenovac *	25	33	41	8	24,2%
9	Novi Beograd *	27	28	25	-3	-10,7%
10	Obrenovac *	38	41	35	-6	-14,6%
11	Palilula *	29	24	31	7	29,2%
12	Rakovica *	21	31	37	6	19,4%
13	Savski Venac *	38	36	39	3	8,3%
14	Sopot *	13	20	23	3	15,0%
15	Stari Grad *	23	28	35	7	25,0%
16	Čukarica *	37	32	43	11	34,4%

17	Surčin *	42	53	62	9	17,0%
18	Medijana *	25	24	21	-3	-12,5%
19	Niška Banja *	31	35	26	-9	-25,7%
20	Palilula Niš*	31	28	33	5	17,9%
21	Pantelejš *	23	39	23	-16	-41,0%
22	Crveni Krst *	20	28	37	9	32,1%
23	Vranjska Banja *	10	25	27	2	8,0%
24	Kostolac *	23	30	24	-6	-20,0%
25	Sevojno *	37	42	52	10	23,8%

Opštine koje su izgubile više od 10 poena od 2020

		LTI 2019	LTI 2020	LTI 2021	Izgubljeni poeni	Procentualna promena
1	Pantelejš *	23	39	23	-16	-41,0%
2	Golubac	33	53	38	-15	-28,3%
3	Gadžin Han	46	56	43	-13	-23,2%
4	Bujanovac	32	34	21	-13	-38,2%
5	Vrbas	40	54	44	-10	-18,5%

Aneks 3: Najbolji akteri po kategorijama

(Gradske opštine nemaju iste ingerencije kao gradovi i opštine tako da njihove zbirne ocene, kao ni indikatori po kategorijama ne mogu biti upoređivani)

Skupština i veće

Ukupan skor	JLS	Skupština i veće (max 16)
2	Sombor	15
24	Zrenjanin	14
11	Kragujevac	14
5	Vranje	14
8	Novi Sad	14
5	Leskovac	13
12	Vladičin Han	13
1	Bečej	13
29	Plandište	12
46	Mionica	12
10	Subotica	12
13	Vrnjačka Banja	12

Budžet

Ukupan skor	JLS	Budžet (max 14)
9	Veliko Gradište	14
5	Sokobanja	14
17	Petrovac	13
15	Bor	13
20	Žabalj	13
5	Vranje	13
26	Apatin	12
35	Bač	12
29	Ljubovija	12
29	Nova Varoš	12
2	Sombor	12
26	Varvarin	12
3	Kanjiža	12
51	Arilje	12
15	Užice	12
26	Kuršumlija	12
12	Vladičin Han	12
10	Subotica	12
35	Blace	12
1	Bečej	12

JLS i građani

Ukupan skor	JLS	JLS i građani (max 15)
1	Bečej	15
2	Sombor	14
4	Novi Pazar	13
5	Vranje	12
55	Odžaci	11
13	Boljevac	11
8	Novi Sad	11
5	Leskovac	11

Slobodan pristup informacijama

Ukupan skor	JLS	Slobodan pristup informacijama (max 6)
1	Sombor	6
1	Bečej	6

Informator o radu

Ukupan skor	JLS	Informator o radu (max 4)
26	Apatin	4
46	Kula	4
2	Sombor	4
1	Bač	4
108	Bačka Palanka	4
24	Srbobran	4
23	Indija	4
21	Ruma	4
58	Sremska Mitrovica	4
29	Krupanj	4
21	Požarevac	4
9	Veliko Gradište	4
82	Topola	4
70	Despotovac	4
41	Kraljevo	4
4	Novi Pazar	4
26	Varvarin	4
5	Leskovac	4
24	Zrenjanin	4
58	Čoka	4
55	Odžaci	4
1	Bečej	4
93	Žagubica	4
3	Kanjiža	4
8	Novi Sad	4

Javna preduzeća i javne ustanove

Ukupan skor	JLS	Javna preduzeća i javne ustanove (max 18)
3	Kanjiža	18
1	Bečej	18
4	Novi Pazar	16
17	Mali Zvornik	15
55	Šabac	15
5	Sokobanja	15
17	Petrovac	14
10	Subotica	14
9	Veliko Gradište	14
13	Boljevac	14

Javne rasprave i javni konkursi

Ukupan skor	JLS	Javne rasprave i javni konkursi (max 10)
15	Bor	10
2	Sombor	9
3	Kanjiža	9
5	Leskovac	9
29	Knjaževac	8
5	Vranje	8
9	Veliko Gradište	8

Aneks 4. Poređenje LTI indikatora 2021 na 2020

Indikatorska pitanja	% of max score LTI 2020	% of max score LTI 2021	Increased %	% of improvement
87. Da li su podaci o broju zaposlenih u JLS objavljeni na sajtu?		97,9%		
90. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi i/ili urbanistički planovi?	89,0%	97,9%	9,0%	10,1%
33 Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju?	100,0%	97,2%	-2,8%	-2,8%
48. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?	97,2%	96,6%	-0,7%	-0,7%
50. Da li su na sajtu ili u informatoru objavljeni podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?	96,6%	96,6%	0,0%	0,0%
46. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama na sajtu?	93,1%	95,9%	2,8%	3,0%
75. Da li jedinica lokalne samouprave na sajtu redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?	91,0%	95,2%	4,1%	4,5%
95. Da li je predsednik opštine/gradonačelnik podneo izveštaj o imovini?	94,5%	95,2%	0,7%	0,7%
34. Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih (gradskih) inspekcija?	86,9%	94,5%	7,6%	8,7%
49. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)? **	94,5%	94,5%	0,0%	0,0%
15. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? **	93,8%	93,1%	-0,7%	-0,7%
27. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta odnosno da li je vidljiva struktura sredstava namenjena za indirektno korisnike?	85,5%	92,4%	6,9%	8,1%
70. Da li su podaci o broju zaposlenih u JU objavljeni na sajtu?		91,0%		

11. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika?	89,7%	88,3%	-1,4%	-1,5%
55. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP?	77,9%	86,2%	8,3%	10,6%
45. JLS nema neizvršena rešenja Poverenika u 2020. godini?	84,1%	85,5%	1,4%	1,6%
28. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?	82,1%	83,4%	1,4%	1,7%
56. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama sa podacima o JU?	69,0%	82,8%	13,8%	20,0%
13. Da li je službeni list dostupan na sajtu? **	78,6%	81,4%	2,8%	3,5%
77. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?	80,0%	79,3%	-0,7%	-0,9%
43. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije? **	84,1%	77,9%	-6,2%	-7,4%
57. Da li posmatrano JP ima svoj sajt?		77,9%		
86. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu?	53,8%	77,9%	24,1%	44,9%
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava NVO?	82,8%	76,6%	-6,2%	-7,5%
17. Da li je na sajtu objavljen budžet u mašinski čitljivom ili pretraživom obliku?	83,4%	75,2%	-8,3%	-9,9%
23. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?	73,1%	71,0%	-2,1%	-2,8%
31. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?	50,3%	71,0%	20,7%	41,1%
94. Da li je usvojen Lokalni antikorupcijski plan?	70,3%	69,7%	-0,7%	-1,0%
58. Da li posmatrana JU ima svoj sajt?		69,0%		
59. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?	74,5%	69,0%	-5,5%	-7,4%
16. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu?	66,2%	68,3%	2,1%	3,1%

72. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu JLS ili JP/JU?	56,6%	65,5%	9,0%	15,9%
30. Da li na u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?	78,6%	62,1%	-16,6%	-21,1%
60. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?	70,3%	62,1%	-8,3%	-11,8%
37. Da li na sajtu postoje podaci o uslugama koje opština pruža ?		60,7%		
21. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?	51,7%	57,9%	6,2%	12,0%
53. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)?	46,2%	57,9%	11,7%	25,4%
38. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/predsednicima mesnih zajednica?	59,3%	55,9%	-3,4%	-5,8%
52. Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu?	15,9%	55,2%	39,3%	247,8%
25. Da li je u poslednjih 12 meseci razmatran i objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?	57,9%	54,5%	-3,4%	-6,0%
73. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?	72,4%	54,5%	-17,9%	-24,8%
78. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa/rešenja za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?		53,8%		
9 Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine?	42,1%	49,0%	6,9%	16,4%
54. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje ili link ka registru ili mestu na sajtu gde su i usluge i rokovi?	20,7%	49,0%	28,3%	136,7%

14. Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?	55,2%	47,6%	-7,6%	-13,8%
51. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca?	51,7%	45,5%	-6,2%	-12,0%
80. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa (rešenja) za dodelu sredstava NVO?		44,1%		
88. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?	42,8%	42,8%	0,0%	0,0%
44. Protiv JLS nisu podnošene žalbe u 2020. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja?	23,4%	40,0%	16,6%	70,6%
18. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	43,4%	39,3%	-4,1%	-9,5%
22. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?	76,6%	39,3%	-37,2%	-48,6%
40. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine (ili zamenika) sa građanima?	42,1%	37,2%	-4,8%	-11,5%
39. Da li na sajtu ili u informatoru postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju sednicama skupštine i uputstvo kako se prijavljuju?	78,6%	36,6%	-42,1%	-53,5%
24. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?	42,8%	35,9%	-6,9%	-16,1%
83. Da li je na sajtu objavljena važeća strategija razvoja JLS?	77,9%	34,5%	-43,4%	-55,8%
66. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP?		33,8%		
1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? **	30,3%	33,1%	2,8%	9,1%
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?	32,4%	31,7%	-0,7%	-2,1%
68. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni izveštaji o radu javnih ustanova?	23,4%	26,2%	2,8%	11,8%

67. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni izveštaji o radu JP?		25,5%		
3. Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	27,6%	24,8%	-2,8%	-10,0%
74. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?	24,8%	24,8%	0,0%	0,0%
69. Da li su na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS objavljeni godišnji planovi rada javnih ustanova?	22,1%	24,1%	2,1%	9,4%
19. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomske klasifikacije?	26,2%	21,4%	-4,8%	-18,4%
64. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?		20,7%		
5. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?	15,2%	20,0%	4,8%	31,8%
6. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine?	17,9%	20,0%	2,1%	11,5%
26. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljena i razmatrana revizija završnog računa budžeta?	22,1%	20,0%	-2,1%	-9,4%
61. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?	16,6%	19,3%	2,8%	16,7%
10. Da li na sajtu JLS postoje najave sednica opštinskog/gradskog veća?		18,6%	18,6%	#DIV/0!
42. Da li opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?	18,6%	18,6%	0,0%	0,0%
65. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU?		17,9%		
62. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU?	18,6%	17,2%	-1,4%	-7,4%
85. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu?	14,5%	17,2%	2,8%	19,0%
93. Da li je usvojen plan integriteta i da li je JLS izvestila o njegovoj primeni?	53,8%	17,2%	-36,6%	-67,9%

29. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva?	20,7%	16,6%	-4,1%	-20,0%
12. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?	21,4%	15,9%	-5,5%	-25,8%
2 Da li su odluke koje usvaja gradsko veće obavljene i dostupne na sajtu?	11,0%	13,8%	2,8%	25,0%
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	11,0%	12,4%	1,4%	12,5%
32. Da li svi mehanizmi za prijavu korupcije i nepravilnosti dozvoljavaju anonimne prijave?	37,2%	11,0%	-26,2%	-70,4%
35. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu?	11,0%	10,3%	-0,7%	-6,3%
20. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	10,3%	8,3%	-2,1%	-20,0%
36. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?	9,7%	7,6%	-2,1%	-21,4%
8 Da li su na sajtu objavljeni amandmani (i obrazloženja amandmana) podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?	3,4%	6,2%	2,8%	80,0%
41. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima?	9,0%	6,2%	-2,8%	-30,8%
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO koje je finansirala opština?		5,5%		
82. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji medijskih projekata koje je finansirala JLS?	10,3%	4,8%	-5,5%	-53,3%
63. Postoji li stranica Komisije za izbor direktora JP sa svim dokumentima, uključujući zapisnike sa sednica?		4,1%		
76. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?	0,0%	4,1%	4,1%	#DIV/0!

47. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?	7,6%	3,4%	-4,1%	-54,5%
84. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?	2,1%	2,8%	0,7%	33,3%
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?	0,7%	2,8%	2,1%	300,0%
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika/predsednika opštine?	0,7%	2,8%	2,1%	300,0%
89. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?	0,7%	2,1%	1,4%	200,0%
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali?	0,0%	0,0%	0,0%	

Aneks 5. Lista indikatora LTI 2015, 2017, 2019, 2020 & 2021

Indicators	2021	2020	2019	2017	2015
1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? **					
2. Da li su odluke koje usvaja gradsko veće obavljene i dostupne na sajtu?					/
3. Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?					
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?					/
5. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?					
6. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine?					
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali?				/	/
Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca?	/				
8. Da li su na sajtu objavljeni amandmani i obrazloženja amandmana podnetih na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?					
Da li su na sajtu objavljena obrazloženja podnetih amandmana?	/			/	/

9. Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine?					
10. Da li na sajtu JLS postoje najave sednica opštinskog/gradskog veća?		/	/	/	/
11. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika?					
12. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?					
13. Da li je službeni list dostupan na sajtu? **					
Da li je poslovníkom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku/predsedniku opštine i/ili gradskom veću?	/				
14. Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?					
15. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? **					
Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomske klasifikacije?	/	/	/	/	
16. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu?					
17. Da li je budžet objavljen na sajtu u mašinski čitljivom ili pretraživom obliku?				/	/
18. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?					/

19. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomske klasifikacije?					
Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu?	/	/	/	/	
Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu?	/	/	/	/	
20. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?					/
21. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?					
22. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?					
23. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?					
24. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?					
25. Da li je u poslednjih 12 meseci razmatran i objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?		/	/	/	/
Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun?	/				
26. Da li je u poslednjih 12 meseci razmatrana i objavljena na sajtu JLS revizija završnog računa budžeta?					
27. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta odnosno da li je vidljiva struktura sredstava namenjena za indirektno korisnike?					
28. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?					

29. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva?					
Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije?	/				
30. Da li na u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?					
Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije?	/				
31. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona, uključujući i korupciju?					
32. Da li svi mehanizmi za prijavu korupcije i nepravilnosti dozvoljavaju anonimne prijave?				/	/
33. Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju?					
34. Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih/gradskih inspekcija?				/	/
35. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu?					
36. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?					
37. Da li na sajtu postoje podaci o uslugama koje opština pruža ?		/	/	/	/
38. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/ predsednicima mesnih zajednica?					

39. Da li na sajtu ili u informatoru postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju sednicama skupštine i uputstvo kako se prijavljuju?					/
Da li skupština omogućava prisustvo građana sednicama?	/	/	/	/	
40. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine (ili zamenika) sa građanima?					
41. Da li su u prostorijama vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima?					
Da li se održavaju redovne konferencije za novinare (bar jednom mesečno) gradonačelnika/predsednika opštine?	/				
42. Da li opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?					
43. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije? **				/	/
44. Protiv JLS nisu podnošene žalbe u prethodnoj godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja?					
45. JLS nema neizvršena rešenja Poverenika u 2020. godini?					
46. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama na sajtu?					
47. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?					
48. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?					

49. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?**					
50. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljani podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?					
51. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca?					
52. Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu?					
53. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)?					
Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera?	/	/	/	/	
54. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje ili link ka registru ili mestu na sajtu gde su i usluge i rokovi?					
55. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP?					/
56. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama sa podacima o JU?					/
57. Da li posmatrano JP ima svoj sajt?		/	/	/	/
58. Da li posmatrana JU ima svoj sajt?		/	/	/	/
59. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?					

60. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?					
61. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?					
62. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU?					
63. Postoji li stranica Komisije za izbor direktora JP sa svim dokumentima, uključujući zapisnike sa sednica?		/	/	/	/
64. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?					
65. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU?					
66. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP?		/	/	/	/
67. Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni izveštaji o radu JP?		/	/	/	/
Da li su godišnji planovi rada i izveštaji o radu JP objavljeni na sajtu JP ili JLS?	/				
68. Da li su na sajtu JU ili JLS objavljeni izveštaji o radu javnih ustanova?					
69. Da li su na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS objavljeni godišnji planovi rada javnih ustanova?					/
Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP?	/	/	/	/	

Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JU?	/	/	/	/	
70. Da li su podaci o broju zaposlenih u JU objavljeni na sajtu JLS?		/	/	/	/
Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini i JU objavljeni na sajtu?	/				/
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?					/
Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu?	/	/	/	/	
72. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu JLS ili JP/JU?					
Da li se sprovode konsultacije sa građanima kada se utvrđuju cene usluga JU i JP, kroz konsult. skupove, ankete ili preko savetodavnog tela (Zak. o zaštiti potrošača, čl. 83)?	/				
73. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?					
Da li se sprovodi javna rasprava o povećanju stope, odnosno o visini javnih prihoda?	/	/	/	/	
74. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?					
75. Da li jedinica lokalne samouprave na sajtu redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?					
76. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?					

Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za za dodelu sredstava medijima?	/				
77. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?		/	/	/	/
78. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa/rešenja za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?		/	/	/	/
Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za za dodelu sredstava NVO?	/				
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi za dodelu sredstava NVO?		/	/	/	/
80. Da li su na sajtu objavljeni rezultati konkursa (rešenja) za dodelu sredstava NVO?		/	/	/	/
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO koje je finansirala opština?		/	/	/	/
82. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji medijskih projekata koje je finansirala JLS?					
Da li je objavljen podatak o iznosu sredstava koja se godišnje dodeljuju mesnim zajednicama?	/	/	/	/	
83. Da li je na sajtu objavljena važeća strategija razvoja JLS?					
84. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?					
Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranom dinamikom?	/	/	/	/	
85. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu?					

86. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu?					
87. Da li su podaci o broju zaposlenih u JLS objavljeni na sajtu?					
Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovođenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima?	/				
88. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?					
89. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?					/
Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja?	/	/	/	/	
90. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi i/ili urbanistički planovi?					
Da li su na sajtu objavljeni urbanistički planovi?	/				
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?				/	/
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika/predsednika opštine?				/	/
Da li je usvojen plan integriteta?	/				
93. Da li je usvojen plan integriteta i da li je JLS izvestila o njegovoj primeni?		/	/	/	/
94. Da li je usvojen Lokalni antikorupcijski plan?				/	/
95. Da li je predsednik opštine/gradonačelnik podneo izveštaj o imovini?					

Адреса: Палмотићева 31

11000 Београд, Србија

Телефон 381 11 303 38 27

e-mail: ts@transparentnost.rs

www.facebook.com/Transparentnost.Srbija

twitter.com/transparencyser

www.transparentnost.org.rs